

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling
hbo-bacheloropleiding
Sport en Bewegen
voltijd

Hogeschool Inholland

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling
hbo-bacheloropleiding
Sport en Bewegen
voltijd

Hogeschool Inholland

CROHO nr. 34040

Hobéon Certificering

Datum

12 oktober 2015

Auditpanel

Drs. W.G. van Raaijen

Drs. F. van de Ven

Drs. M.W.A. Jongert

I. Boersma

Secretaris

I.M. Gies Broesterhuizen

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	37
6.	AANBEVELINGEN	39
BIJLAGE I	Scoretabel	41
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	43
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	45
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	47
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	51
BIJLAGE VI	Overzicht auditpanel	53

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Inholland	
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd	
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Niet van toepassing	
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Sport en Bewegen	
registratienummer croho	34040	
domein/sector croho	Gezondheidszorg	
oriëntatie opleiding	Hbo	
niveau opleiding	Bachelor	
graad en titel	Bachelor of Arts	
variant	Reguliere voltijd	Vwo-route ¹
aantal studiepunten	240 EC	180 EC
afstudeerrichtingen	Niet van toepassing	
onderwijsvorm	Competentiegericht onderwijs	
locatie	Haarlem	
joint programma	Niet van toepassing	
onderwijstaal	Nederlands	
datum audit / opleidingsbeoordeling	10 maart en 2 september 2015	
contactpersoon	Vera van Waardenburg vera.vanwaardenburg@inholland.nl Renée Schuitmaker Renee.schuitmaker@inholland.nl	

¹ Door het beperkte aantal aanmeldingen is de door Hogeschool Inholland ontwikkelde vwo-route (nog) niet gestart.

2. SAMENVATTING

Hogeschool Inholland (Inholland) biedt sinds 2005 de hbo-bacheloropleiding Sport en Bewegen (S&B) in voltijd aan. De opleiding leidt studenten op die een bijdrage leveren aan de verbetering van welzijn en gezondheid door middel van sport en bewegen. Deze professionals komen terecht in uiteenlopende functies zoals sport- en beweegprofessional, bewegingsdeskundige of sport(gezondheids)manager die werkzaam zijn in de sport- en bewegingssector.

Voorafgaand aan het locatiebezoek in maart 2015 heeft het auditpanel in een initiële steekproef het gerealiseerd eindniveau van de opleiding S&B beoordeeld. Dit gaf aanleiding om na het bezoek een aanvullend onderzoek uit te voeren. Tijdens een locatiebezoek in september 2015 besprak het auditpanel met de opleiding de resultaten. Later in deze samenvatting wordt dit nader toegelicht.

Beoogde eindkwalificaties

De eindkwalificaties van de opleiding S&B van Inholland zijn afgeleid van de landelijk opgestelde kerntaken uit het *Beroepsprofiel van de Leefstijlprofessional* en uit het *Beroeps- en Opleidingsprofiel van de Sportmanager*. Naast een nationaal referentiekader hebben de beoogde eindkwalificaties ook een internationaal referentiekader, omdat ze zijn afgestemd op de Europese bachelor *Physical Activity and Lifestyle*.

Bij de opleiding S&B staan negen competenties centraal. Binnen het brede vakgebied kiest de opleiding, zo is op papier vastgelegd, voor een accent op het thema *Leefstijl en Gezondheid*. De opleiding speelt hiermee inhoudelijk in op de maatschappelijke behoefte aan professionals, die verschillende doelgroepen (in)direct ondersteunen bij het aannemen en vasthouden van een actieve, gezonde levensstijl. Vooral bewegen, maar indien nodig ook sport, dient daarvoor als middel.

Studenten van de opleiding S&B ontwikkelen een onderzoekende houding en moeten op methodische wijze kunnen onderzoeken. Daarnaast ontplooiën studenten tijdens de opleiding onder meer cross-culturele competenties en doen zij internationale (vak)kennis op.

Het auditpanel komt voor Standaard 1 'Beoogde eindkwalificaties' tot het oordeel 'voldoende'. De opleiding heeft een heldere visie op praktijkgericht onderzoek die eveneens een expliciete plaats krijgt in de eindkwalificaties van de opleiding. Het auditpanel heeft daarnaast waardering voor de keuze die de opleiding maakt ten aanzien van het profiel. Een volgende stap is om het profiel volledig uit te kristalliseren en door te vertalen in het programma. Een eenduidige uitleg van het profiel evenals een balans tussen de 'zachte' en 'harde' kant van het brede vakgebied² in aansluiting op dat profiel verdient nog aandacht. De doelstelling rond Internationalisering behoeft nog wel een expliciete plaats in de eindkwalificaties.

N.B. Hoewel dit geen onderdeel van het aanvullende onderzoek was, heeft de opleiding deze periode onder meer benut voor een nadere discussie over de aanscherping van haar profiel. De gekozen koers geeft enerzijds richting aan de ontwikkeling van de opleiding op langere termijn en biedt tegelijkertijd ruimte om actuele ontwikkelingen daarbinnen een plaats te geven. Het is nu zaak om de voornemens in de praktijk te realiseren.

---

² Met de 'zachte' kant wordt hier de deelgebieden leefstijl, bewegen en gezondheid en met de 'harde' kant de deelgebieden sport, management en ondernemen bedoeld.

Programma

De opleiding S&B gaat uit van een sociaal-constructivistische visie op leren³ en het didactisch leerlijnenmodel van De Bie⁴. De concentrische opbouw in leerlijnen, de toenemende complexiteit en de thematische indeling versterken de samenhang in het programma. Het programma is actueel en heeft een sterk beroepsgericht karakter. Door het beperkte aantal aanmeldingen is de door Inholland ontwikkelde vwo-route (nog) niet gestart.

De internationale oriëntatie krijgt binnen het curriculum vorm en inhoud. In het curriculum maakt de student kennis met internationale aspecten. Daarnaast stimuleert de opleiding S&B het volgen van onderwijseenheden in het buitenland en biedt zij een internationaal semester *Nutrition* aan. Om onderzoek en onderwijs te verbinden is er vanuit het project *Sports Empowering Disabled Youth* een directe relatie tussen lectoraatsonderzoek en de inhoud van de module *Aangepast sporten*. In het curriculum is daarnaast als gevolg van de doorontwikkeling van de onderzoekslijn, nu meer systematisch aandacht voor praktijkgericht onderzoek. De rol van het in 2015 ingestelde eigen lectoraat *Kracht van Sport* en de interactie met de opleiding vindt steeds structureler plaats. De opleiding S&B heeft bovendien oog voor het verhogen van het studiesucces en van de studeerbaarheid van het programma. Zij treft daar aantoonbaar maatregelen voor.

Het auditpanel komt voor de Standaarden 3 'Inhoud', 4 'Vormgeving' en 5 'Instroom' uit op het oordeel 'voldoende' en voor Standaard 2 'Oriëntatie' uit op het oordeel 'goed'. De degelijke inhoud en vormgeving van het programma stellen de studenten in staat de eindkwalificaties te behalen. De verbinding met de beroepspraktijk is duidelijk zichtbaar in het onderwijsprogramma en het studiemateriaal is ontleend aan en in de interactie ontwikkeld met de beroepspraktijk. Het is volgens het auditpanel goed mogelijk om naast een breed, oriënterend programma in de eerste twee studiejaar, op een aantal opleidingsspecifieke thema's meer diepgang in de laatste twee studiejaar van het programma aan te brengen. De keuzes die de opleiding hierin maakt, dienen aan te sluiten bij het (doorontwikkelde) profiel. Daarnaast constateert het auditpanel dat, hoewel de resultaten nog niet volledig zichtbaar zijn, de opleiding opnieuw maatregelen heeft getroffen voor het verlagen van de uitval in de propedeuse.

Personeel

De opleiding heeft geschikte instrumenten om de kwaliteit en de omvang van het personeel te monitoren en te verbeteren. Zij maakt gebruik van de professionaliseringsmatrix van Inholland en een eigen ontwikkelde kwaliteitskaart en zet daarnaast een *Performance en Competence Management-cyclus* in. Het docententeam kenmerkt zich als competent, jong en dynamisch. Ruim 65% van de docenten heeft minimaal een mastergraad. Tevens biedt de opleiding aan haar docenten ruime mogelijkheden om hun deskundigheid verder te bevorderen. Ook heeft zij passende maatregelen getroffen om de ervaren werkdruk van de docenten te verminderen.

Het auditpanel komt bij Standaard 6 'Personeel' tot het oordeel 'goed'. Het auditpanel is onder de indruk van de inhoudelijke expertise en de bevologenheid van de docenten, zowel individueel als van het team als geheel. De docenten zijn in ruime mate gekwalificeerd voor de realisatie van het programma. Ook de personeelsomvang is toereikend. De vakgroepen waarin docenten zijn ingedeeld, dragen gezamenlijk zorg voor een actuele programma-inhoud en voor de versterking van de vakkennis. Het auditpanel vindt dit een mooie ontwikkeling.

---

³ Het sociaal-constructivisme is een leertheorie die ervan uitgaat dat mensen zelf betekenis verlenen aan hun omgeving en dat sociale processen hierbij een prominente rol spelen.

⁴ Dit denkmodel helpt opleidingen na te denken over de inrichting van hun leerplan ofwel de opdrachten, de inhoud, de dynamiek en de organisatie.

Voorzieningen

De opleiding S&B hecht sterk aan een adequate en inspirerende leeromgeving. Het competentiegerichte onderwijs is hierin richtinggevend en het gebruik van ICT is ondersteunend. De opleiding maakt naast de sportzaal op de leslocatie in Haarlem, gebruik van sportfaciliteiten buiten de hogeschool.

De afgelopen jaren is een verbeteringslag gemaakt in de inhoud en de uitvoering van het SLB-programma. De begeleiding is nu meer individueel, gestructureerd en geïntegreerd in het programma.

Het auditpanel komt voor Standaard 7 'Voorzieningen' tot het oordeel 'voldoende' en voor Standaard 8 'Studiebegeleiding' tot het oordeel 'goed'. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn in voldoende mate toereikend voor de realisatie van het programma. De beschikbaarheid en de inrichting van de ICT-werkplekken blijft een aandachtspunt. De studiebegeleiding en de informatievoorziening sluiten aan bij de behoeften van de student. De geringe afstand tussen docenten en studenten draagt bij aan de toegankelijkheid en het persoonlijke en informele karakter van de begeleiding.

Kwaliteitszorg

Aan de hand van het kwaliteitshandboek stelt de kwaliteitscoördinator voor de opleiding S&B een jaarplan kwaliteitszorg op. De opleiding ziet evaluatie als een integraal onderdeel van de PDCA-cyclus. Naast de kwaliteitscoördinator monitort, evalueert en analyseert de teamleider van de opleiding de uitvoering en de resultaten van de verbeterplannen.

Voor Standaard 9 'Kwaliteitszorg' komt het auditpanel tot het oordeel 'goed'. De opleiding S&B werkt planmatig, systematisch en aantoonbaar aan de kwaliteit(sverbetering) van haar onderwijs. Bovendien zijn verschillende gremia structureel en zowel formeel als informeel betrokken bij de versterking van de kwaliteit.

Toetsing

De opleiding S&B beschikt over een gedegen toetsbeleid. Het toetsen sluit aan bij het competentiegerichte leren en opleiden. In het studiejaar 2015-2016 wil de opleiding de kwaliteit van de toetsen en de toetsprocedures verder borgen en waar noodzakelijk versterken. De examencommissie geeft in samenwerking met de toetscommissie in toenemende mate invulling aan haar kwaliteitsborgende rol, zowel pro- als reactief. De onderdelen die tot het afstuderen behoren, dekken gezamenlijk alle eindkwalificaties op eindniveau af. De vakgroep Onderzoek heeft de inhoud en de organisatie van de afstudeerfase aangescherpt (bv. het instellen van een afstudeercommissie, het formuleren van eisen aan examinatoren en het aanscherpen van beoordelingscriteria van de eindwerken).

Voor Standaard 10 'Toetsing' komt het auditpanel tot het oordeel 'voldoende'. Het toetsstelsel is solide, de toetsen zijn valide en betrouwbaar en de beoordelingscriteria zijn voor studenten inzichtelijk. De toetsen die het auditpanel heeft ingezien, vond het inhoudelijk over het algemeen van het niveau dat in de betreffende studiejaar van de studenten verwacht mag worden. Het auditpanel is positief over de kwaliteit van de toetsmatrijzen. Naast het borgen van de kwaliteit van de procedures in het toetsen en beoordelen, ziet het auditpanel nog wel een meer inhoudelijke rol weggelegd voor de examencommissie. Bovendien kan de opleiding meer transparantie aanbrengen in de beoordeling op het beoordelingsformulier.

Gerealiseerde eindkwalificaties

Een groot deel van de eindwerken dat het auditpanel voorafgaand aan het locatiebezoek in maart bekeek, vond het van hbo-bachelorniveau. De eindwerken weerspiegelden een niveau van onderzoek dat van een hbo-bachelorstudent verwacht mag worden. Het auditpanel trof echter ook enkele eindwerken aan die het van mindere kwaliteit vond. De afbakening van de onderzoeksvraag en een meer bij het vakgebied passende en juiste vakinhoud vond het auditpanel in alle, maar vooral in deze eindwerken voor verbetering vatbaar. Het werkveld en de alumni uitten zich positief over de inhoud en het niveau van de afgestudeerden.

De opleiding heeft geïnvesteerd in de verbetering van het afstudeertraject. Het auditpanel vermoedde dat de resultaten van deze maatregelen nog beter zichtbaar zouden zijn in de eindwerken van het cohort 2011-2012. Dit heeft het auditpanel doen besluiten om zijn initiële steekproef na het locatiebezoek uit te breiden. In de eindwerken die het auditpanel aanvullend beoordeelde, nam het de beoogde verbeteringen van de opleiding duidelijk waar. Het vond alle eindwerken in de aanvullende steekproef van hbo-bachelorniveau. Voor Standaard 11 'Gerealiseerde eindkwalificaties' komt het auditpanel op basis van de resultaten van het initiële en versterkt door de bevindingen van het aanvullende onderzoek tot het oordeel 'voldoende'.

Algemene conclusie:

De opleiding S&B realiseert zonder meer de basiskwaliteit. Met een hecht en bevlogen docententeam en een werkende kwaliteitszorgsystematiek werkt zij aan de vormgeving van een dynamische onderwijsleeromgeving, waarin ook studenten een bijdrage leveren aan het nog in ontwikkeling zijnde vakgebied. Het auditpanel concludeert dat de opleiding haar ambities voor een groot deel al waar maakt en wel mede dankzij het onderhoud van de eindkwalificaties, een gedegen programma en het hbo-bachelorniveau van de studenten dat na de aanvullende steekproef nog beter tot uitdrukking kwam in de eindwerken. Het auditpanel adviseert de NVAO derhalve de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

Verbeterpunten zijn een eenduidige uitleg/interpretatie van het profiel, meer diepgang in het programma, een sterkere sturing op de afbakening van de onderzoeksvraag in het eindwerk en meer betrokkenheid van de examencommissie bij de inhoudelijke borging van het toetsen en beoordelen. Het auditpanel heeft waardering voor het proces dat tijdens het aanvullende onderzoek in gang is gezet. Het is nu zaak dat de opleiding deze plannen de komende jaren realiseert.

Den Haag, 12 oktober 2015

drs. W.G. van Raaijen,
voorzitter

I.M. Gies Broesterhuizen,
secretaris

3. INLEIDING

Het voorliggende beoordelingsrapport is de resultante van een zogeheten 'Uitgebreide Opleidingsbeoordeling' van de hbo-bacheloropleiding Sport en Bewegen (S&B) van Hogeschool Inholland (Inholland), die op 10 maart en 2 september 2015 is uitgevoerd door een auditpanel van onafhankelijke deskundigen (zie bijlage VI voor een toelichting).

Vanaf 1 januari 2015 worden opleidingen in het hoger onderwijs met een vergelijkbare onderwijsinhoud in één (sub)cluster in een bepaalde periode gevisiteerd. De clusterwijze beoordeling - ook wel *clustervisitatie genoemd* - heeft als doel de scherpere en de vergelijkbaarheid van de oordelen te bevorderen. Op de beoordeling van de opleiding S&B is nog de overgangsregeling van toepassing. Dit betekent dat de opleiding eerst nog individueel beoordeeld wordt, alvorens de opleiding mee gaat in het cluster. Hoewel de Kritische Reflectie van de opleiding S&B is opgesteld volgens het oude NVAO-beoordelingskader⁵, heeft het auditpanel voor de beoordeling reeds het nieuwe NVAO-beoordelingskader⁶ gebruikt.

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de betreffende opleiding op elf kwaliteitsstandaarden, gegroepeerd naar 'beoogde eindkwalificaties', 'programma', 'personeel', 'voorzieningen', 'kwaliteitszorg', 'toetsing' en 'gerealiseerde eindkwalificaties'.

Positionering van de opleiding S&B binnen de hogeschool

Inholland brengt al haar opleidingen onder in zeven domeinen. Binnen het domein *Gezondheid, Sport en Welzijn* vormt de opleiding S&B samen met de hbo-bacheloropleiding Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken, de hbo-masteropleiding Advanced Health Informatics Practice en de hbo-masteropleiding Medical Imaging/Radiation Oncology het cluster *Paramedisch en Sport*.

Karakteristiek van de opleiding S&B

Sinds 2005 verzorgt Inholland de opleiding S&B op de onderwijslocatie in Haarlem. Een teamleider stuurt de opleiding samen met het managementteam aan. Het is een onderwijs gedreven organisatie, waarin vakgroepen naast coördinatoren een belangrijke positie hebben. De opleiding S&B leidt professionals op die gezond gedrag en welbevinden bevorderen en die gericht zijn op preventie door de inzet van sport en bewegen. De opleiding had in de periode van 2008 tot en met 2013 een gemiddelde instroom van circa 70 studenten.

Ontwikkelingen na vorige accreditatie van de opleiding S&B

In december 2008 vond de vorige visitatie van de opleiding S&B plaats. De opleiding is toen positief beoordeeld. In januari 2010 besloot de NVAO dit oordeel, nadat het auditpanel een aantal aanvullende vragen had beantwoord, over te nemen en accreditatie te verlenen aan de opleiding. Sindsdien zijn de aandachtspunten die het toenmalige auditpanel naar voren bracht, door de opleiding aantoonbaar opgepakt en zijn verbeteringen doorgevoerd (zie Tabel 1).

---

⁵ Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Beperkte of Uitgebreide opleidingsbeoordeling, Nederlands-Vlaamse Accreditatie organisatie d.d. 22 november 2011.

⁶ Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Beperkte of Uitgebreide opleidingsbeoordeling, Nederlands-Vlaamse Accreditatie organisatie d.d. 19 december 2014.

Aandachtspunten en Verbeteringen	
De opleiding dient meer duidelijkheid te creëren over het niveau dat voor de verschillende toekomstige functies vereist wordt	In samenspraak met de opleidingen en alumni is de <i>Nederlandse Beroepsvereniging voor Leefstijlprofessionals</i> opgericht. Door deze vereniging is een beroepsprofiel opgesteld. De betrokken opleidingen hebben dit vertaald in eigen specifieke opleidingscompetentieprogramma's.
De internationale elementen in het curriculum versterken, onder andere door verdere opname van internationale literatuur en door de internationale mogelijkheden van exchange uit te breiden.	Binnen het programma vormen het gebruik van internationale literatuur en databases een belangrijke bron voor onderzoek, het volgen van ontwikkelingen en de inbreng van casuïstiek. In de doorontwikkeling van de opleiding zijn daarnaast de stagemogelijkheden en de samenwerking met internationale partners uitgebreid (zie Standaarden 1 en 3).
De onderzoeksleerlijn en het afstudeeronderzoek versterken in het curriculum. De opleiding dient aandacht te blijven houden voor een goede bronverwijzing en dient de individuele bijdragen van studenten nadrukkelijker te beoordelen.	Een aantal docenten heeft in de vorm van een <i>vakgroep Onderzoek</i> in afstemming met de curriculumcommissie de onderzoeksleerlijn doorontwikkeld (zie Standaard 3). De vakgroep heeft daarnaast in samenwerking met diverse commissies de inhoud en de organisatie van de afstudeerfase aangescherpt. Het afstuderen is thans individueel en de beoordelingscriteria zijn aangepast (zie Standaarden 10 en 11). Ook is onlangs een lectoraat ingesteld dat betrokken wordt bij het onderwijs (zie Standaard 3).
Hoewel het aantal docenten volgens het auditpanel voldoende is, wordt door het panel een hoge werkdruk gesignaleerd.	De taaktoedeling is aangescherpt vanuit het idee dat de werkdruk vermindert, doordat de opleiding docenten inzet binnen hun vakgebied. De werkzaamheden zijn nu ook meer geconcentreerd rond vakgroepen. Echter, door de sterke groei van de opleiding, de toename van het aantal nieuwe docenten en de aanscherping van de formele borging van het onderwijs vinden de docenten de werkdruk nog steeds hoog (zie Standaard 6).
Verbeterpunten huisvesting: capaciteit van kleedkamers aanpassen aan stijging van het aantal studenten, een eigen vleugel in het gebouw en beschikbaarheid van de zelfstudieruimten.	Met het oog op de komende groei van het aantal studenten heeft de opleiding zorggedragen voor de uitbreiding van de praktijk, sportruimten en faciliteiten (zie Standaard 7).
Het rendement, respectievelijk de uitval blijven bewaken en eventueel overgaan tot actie. <i>Aanvulling van de NVAO: De opleiding moet ervoor blijven zorgen dat toekomstige studenten een realistische verwachting van de opleiding hebben.</i>	De opleiding voerde acties uit die zijn te onderscheiden naar acties voor de poort, tijdens het eerste studiejaar, studievoortgang algemeen en langstudeerders. Hoewel het diplomarendement thans relatief hoog is, blijft het studiesucces/de uitval van studenten in het eerste studiejaar aandacht vragen van de opleiding (zie Standaarden 4 en 5). De keuze voor en communicatie over een specifiek profiel heeft er bovendien toe geleid dat studenten een realistischer beeld hebben van de opleiding (zie ook Standaarden 1 en 11).

Tabel 1 – Doorgevoerde verbeteringen na vorige audit

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde eindkwalificaties tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Inhoud eindkwalificaties

De eindkwalificaties van de opleiding S&B van Inholland zijn afgeleid van twee profielen die door vertegenwoordigers uit het relevante werkveld zijn geformuleerd. Ze zijn met name gebaseerd op de kerntaken uit het *Beroepsprofiel van de Leefstijlprofessional* dat in 2010 is opgesteld door de *Nederlandse Beroepsvereniging van Leefstijlprofessionals* in samenwerking met de opleiding S&B van Inholland en met verwante opleidingen van Hanzehogeschool Groningen en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Daarnaast neemt de opleiding S&B de kerntaken uit het brede *Beroeps- en Opleidingsprofiel van de Sportmanager* als basis voor haar eindkwalificaties. Dit profiel is in 2013 gevalideerd door het landelijk opleidingsoverleg, waarin alle opleidingen Sport en Bewegen vertegenwoordigd zijn.

Bij de opleiding S&B staan negen competenties centraal (zie Bijlage II – Opleidingsspecifieke eindkwalificaties). De opleiding heeft als missie om studenten op te leiden die een bijdrage leveren aan de verbetering van gezondheid en welzijn door middel van het inzetten van vooral bewegen en daarnaast ook sport.

Profilering

Het werkveld dat verbonden is aan *Sport en Bewegen*, is volop in ontwikkeling. Trends zijn bijvoorbeeld: het streven van de overheid om mensen meer verantwoordelijk te maken voor de eigen leefstijl, de toename van de investering van werkgevers in de gezondheid van medewerkers, de groeiende aandacht voor het sporten en bewegen van mensen met een beperking en de inzet van e-health. Deze ontwikkelingen tonen een verschuiving aan van *zorg en ziekte* naar *gedrag en gezondheid*. Het werkveld heeft behoefte aan afgestudeerden van een opleiding S&B die zich op dit gebied specialiseren.

Het auditpanel heeft waardering voor de keuze die de opleiding S&B op papier beschrijft. Inholland legt in vergelijking met andere sportopleidingen in Nederland een focus op het thema *Leefstijl en Gezondheid*. De opleiding leidt professionals op die vanuit een adviserende, organiserende en begeleidende rol in staat zijn om sport en bewegen in te zetten met het oog op gezondheid- en welzijns winst ofwel het bevorderen van een actieve leefstijl van diverse doelgroepen (bv. jeugd, ouderen, mensen met beperkingen, werknemers). Deze keuze is volgens het auditpanel duidelijk beschreven in het *Opleidingsplan Sport en Bewegen*. Tegelijkertijd ontstond bij het auditpanel tijdens de gesprekken het beeld, dat de keuze voor dit profiel nog niet volledig is uitgekristalliseerd en bovendien door de diverse gremia verschillend werd uitgelegd.

Met de gemaakte keuzes in het programma lijkt de opleiding eerder in te zetten op het profiel in de volle breedte van het vakgebied (zowel de 'zachte' als de 'harde' kant⁷) dan dat zij in het verlengde van het profiel de nadruk legt op de 'zachte kant' van sport en bewegen. Een balans in het onderwijs tussen beide kanten in aansluiting op het profiel (zie ook Standaard 2) en een eenduidige uitleg/interpretatie van het profiel door de diverse betrokkenen bij de opleiding verdienen aandacht.

Hoewel dit geen onderdeel van de audit was, heeft de opleiding S&B de periode waarin het aanvullende onderzoek plaatsvond (zie Standaard 11), tevens benut voor een nadere discussie over de aanscherping van haar profiel en de explicitering en de versnelling van een aantal keuzes. Het auditpanel is onder de indruk van de gekozen lange termijn visie voor 2022, waarbinnen nog steeds ruimte en aandacht is voor de implementatie van actuele thema's. Het domeinbrede thema *De Gezonde Samenleving* is leidend en samen met het lectoraat, de docenten, de studenten en het werkveld wil de opleiding bijdragen aan het in ontwikkeling zijnde nieuwe vakgebied. In aansluiting bij de landelijke gaande croho-discussie (zie paragraaf Onderhoud Eindkwalificaties) neigt Inholland naar de implementatie van de landelijke profielen Gezondheid en Maatschappij. Zij kiest er wel voor om studenten niet op te leiden tot Sportmanager. Dit staat los van het feit dat het ontwikkelen van een ondernemende houding bij elke student ongeacht de profielkeuze van de opleiding belangrijk is. De opleiding werkt de komende periode in het verlengde van haar profiel aan het concretiseren van een aantal (longitudinale) onderzoekslijnen met onderzoeksgroepen die – in het verlengde van de aanbevelingen van het auditpanel na het locatiebezoek in maart 2015 (zie H6 – Aanbevelingen) - bijdragen aan de vormgeving van de T-shaped professional⁸ en die tevens richting geven aan drie bijpassende uitstroomprofielen.

Praktijkgericht onderzoek

Praktijkgericht onderzoek heeft een expliciete plaats in de eindkwalificaties van de opleiding S&B en wel in de eindkwalificatie 'Onderzoek': *Het op methodische wijze onderzoeken van de wensen en mogelijkheden van zowel doelgroepen als het werkveld en het analyseren van de kwaliteit van bestaande sport-, beweeg- en leefstijlprogramma's*. De opleiding biedt de student de handvatten om verantwoord onderzoek op te zetten, uit te voeren en de resultaten ervan te verwerken. Om gedurende de beroepsloopbaan op een actieve manier in de sport- en beweegsector werkzaam te kunnen zijn en om bij te kunnen dragen aan de verdere innovatie van het beroep, is het van belang dat professionals naast een onderzoekende houding ook beschikken over een ondernemende instelling om zich staande te houden in een vakgebied dat/beroepspraktijk die nog in ontwikkeling is (zie verder).

Internationale oriëntatie

De opleiding S&B beschikt over een beleids- en jaarplan internationalisering, waarin uitgangspunten, acties en doelen zijn geformuleerd. De internationale oriëntatie van de opleiding heeft tot doel het ontwikkelen van crossculturele competenties, het opdoen van beroepservaring in een internationale context en het gebruikmaken van internationale (vak)kennis. De opleiding verwacht van haar studenten dat zij professioneel bewustzijn ontwikkelen van en een professionele interesse hebben in andere culturen, en dat zij reflecteren op de eigen socialisatie, normen en waarden. Het auditpanel stelt de opleiding voor om deze doelstelling vast te leggen in de eindkwalificaties.

---

⁷ Met de 'zachte' kant bedoelt het auditpanel kennis en vaardigheden op het gebied van leefstijl, bewegen en gezondheid en de 'harde' kant kennis en vaardigheden op het gebied van sport, management en ondernemen.

⁸ De horizontale balk van de T staat voor wat deze professionals gemeen hebben en het vermogen tot interdisciplinaire samenwerking: de generieke competenties (kennis, vaardigheden en houding) die voor meerdere vakgebieden relevant kunnen zijn (de generalist/breedte). De verticale balk van de T staat voor de specifieke competenties van de individuele professionals die zich vaak beperken tot één vakgebied (de specialist/diepgang).

De opleiding S&B heeft haar eigen profiel aantoonbaar afgestemd op het profiel van de European bachelor of *Physical Activity and Lifestyle* (PAL). Deze opleiding is in de jaren 2010-2013 in een samenwerking met de opleiding Sport, Gezondheid en Management van Hanzehogeschool Groningen, met zeven Europese universiteiten (o.a. Denemarken, Litouwen, Groot-Brittannië en Portugal) en met de koepelorganisatie *European Network in Sport Science Education and Employment* ontwikkeld (zie Standaard 3). Internationaal is, onder penvoering en projectleiderschap van de lector, een Erasmus+ aanvraag gehonoreerd gericht op het bevorderen van de sportparticipatie van jeugd met beperkingen (zie Standaard 3).

Oriëntatie en Niveau eindkwalificaties

In het landelijk opleidingsprofiel *Sportmanager* is verantwoord hoe de eindkwalificaties qua niveau zijn afgestemd op de kenmerken van een startend beroepsbeoefenaar op hbo-bachelorniveau (de hbo-kernkwalificaties) en de Dublin Descriptoren⁹. Doordat Inholland deze landelijke eindkwalificaties mede als uitgangspunt neemt, sluiten de eindkwalificaties van de opleiding S&B aan bij de algemene, internationaal geaccepteerde beschrijving van de kwalificaties van een hbo-bachelorstudent. In een matrix toont de opleiding S&B daarnaast met kruisjes de koppeling tussen haar eindkwalificaties en de hbo-kernkwalificaties en de Dublin Descriptoren aan.

Studenten ontwikkelen zich gedurende de opleiding tot startbekaam: *De student is in staat om op evidence based wijze methodisch verantwoord te handelen, hij moet op een overstijgend niveau een oordeel kunnen vormen over de beroepsuitoefening en complexe problemen binnen zijn vakgebied kunnen oplossen. Van een beginnend hbo-professional verwacht de opleiding dat hij creatief is en actief en zelfstandig kan werken aan zijn verdere professionalisering.* Na de opleiding S&B zijn afgestudeerden werkzaam in verschillende beroepscontexten zoals Gezondheid & Welzijn, Sport & Recreatie of Gemeente & Overheid. Daarbinnen vervult hij diverse functies zoals beweeg- en leefstijlprofessional, sport- en bewegingsconsulent, bewegingsdeskundige, sport(gezondheids)manager en/of verschillende rollen zoals adviseur, begeleider, manager, onderzoeker of trainer. Er bestaat geen beroep dat exact aansluit bij het profiel van de opleiding, zo blijkt uit de auditgesprekken. Wel worden studenten opgeleid tot het kunnen vervullen van meerdere functies. Deze functies ofwel de invulling daarvan zijn/is zich in de praktijk nog aan het vormen. Een toegevoegde waarde is dat deze professional een coördinerende functie heeft en een verbindingsofficier is in het samenbrengen van diverse vakgebieden en specialisten in de zorg-, de sport- & beweeg- en recreatiesector.

Onderhoud Eindkwalificaties

Door deelname aan landelijke opleidingsoverleggen (SBM 9, SG-5 en SAC HGZO), de samenwerking met de leden van de Raad van Advies en door de participatie in (inter)nationale netwerken houdt de opleiding nadrukkelijk binding met regionale, landelijke en internationale ontwikkelingen in het werkveld en in het onderwijs. Enkele voorbeelden:

- De landelijke eindkwalificaties zijn in opdracht van het landelijk *Hogescholen Sportoverleg* (HSO) en meer specifiek het SBM 9 overleg, waarin vertegenwoordigers van de opleidingen S&B zitting hebben, opgesteld.
- De Raad van Advies was betrokken bij de totstandkoming van het eigen profiel. Zij komt periodiek bijeen en bestaat uit vijf leden die het regionale werkveld vertegenwoordigen. De leden geven (on)gevraagd advies over actuele ontwikkelingen in het werkveld/vakgebied en de consequenties daarvan voor de eindkwalificaties en het curriculum van de opleiding alsook voor de praktijkopleiders.
- Met verschillende strategische partners in de regio zijn convenanten afgesloten, onder meer ten behoeve van het creëren van stageplaatsen, afstudeeronderzoeken en praktijkervaringsuren en gezamenlijke innovatie door het bij elkaar brengen van onderwijs, onderzoek en praktijk.

---

⁹ In Europees verband zijn indicatoren voor het bachelorniveau gedefinieerd, te weten de Dublin Descriptoren.

- De opleiding organiseert twee keer per jaar een bijeenkomst met het brede werkveld: stagebegeleiders en opdrachtgevers afstudeeropdrachten.
- De opleiding participeert binnen internationale netwerken (bv. *European Network of Sport Science, Education and Employment* (ENSSEE) en *European Association for Sport Management* (EASM) en is lid van de board van de European bachelor PAL.

De aan sport, bewegen en management gerelateerde opleidingen die nu onder verschillende croho-nummers vallen, worden mogelijk onder één croho gebracht met daarbinnen de mogelijkheid tot differentiatie. Het auditpanel steunt de opleidingen in het streven naar meer eenduidigheid in naamgeving om de transparantie en de positie van de beginnende professional naar zowel studenten als werkveld te versterken.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel komt tot het oordeel 'voldoende'. De beoogde eindkwalificaties, die afgestudeerden moeten bereiken, sluiten aan bij het profiel waartoe de opleiding S&B haar studenten wil opleiden. Bovendien zijn ze wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet vormgegeven en actueel. Het auditpanel vindt het een sterk punt dat de beoogde eindkwalificaties van de opleiding S&B naast een nationaal ook een internationaal referentiekader hebben. Het profiel is afgestemd op de Europese bachelor PAL. De opleiding S&B heeft een heldere visie ten aanzien van praktijkgericht onderzoek, die bovendien expliciet is opgenomen in de eindkwalificaties van de opleiding. Het eigen werkveld heeft een actieve rol in het onderhoud van de eindkwalificaties en het programma.

Het auditpanel heeft waardering voor het op papier beschreven profiel van de opleiding om zich binnen het brede vakgebied van sport en bewegen te focussen op *Leefstijl en Gezondheid*, ondanks dat het nog ruimte ziet (i) voor een eenduidige uitleg/interpretatie van het profiel door de diverse betrokkenen bij de opleiding en (ii) om in het verlengde daarvan in het onderwijs een balans aan te brengen tussen de 'zachte' en 'harde' kant van het vakgebied in aansluiting op het profiel. Het gaat er vanuit dat de opleiding bij de verdere uitrol van het profiel hier invulling aan geeft. Daarnaast verdient de doelstelling rond internationalisering nog een expliciete plaats in de eindkwalificaties. Het auditpanel vindt dit thans minder relevant voor het oordeel. De opleiding heeft namelijk in het beleids- en jaarplan internationalisering duidelijk beschreven wat zij met dit thema beoogt.

N.B. De opleiding heeft de periode na het locatiebezoek tevens benut voor een nadere discussie over haar profiel. Het auditpanel is onder de indruk van de resultaten. De heldere koers geeft richting aan de ontwikkeling van de opleiding op lange(re) termijn en biedt tegelijkertijd ook ruimte om actuele ontwikkelingen daarbinnen een plaats te geven. De voornemens die de opleiding in haar plan heeft geëxpliceerd, dienen de komende periode een uitwerking te krijgen in de praktijk.

4.2. Programma

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Toelichting NVAO: Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied.

Bevindingen

Actualiteit programma

De actualiteit van de programma-inhoud en de relatie met de beroepspraktijk is geborgd in de taakstelling van de vakgroepen en de samenwerking met het lectoraat (zie Standaarden 3 en 6). De curriculumcommissie bewaakt daarnaast de kaders voor de onderwijsuitvoering en –ontwikkeling (zie standaard 15).

Beroepsgerichtheid programma

Het auditpanel heeft vast kunnen stellen dat het programma een sterk beroepsgericht karakter heeft. Het eerste studiejaar start met een oriëntatie op het beroep en het werkveld. Aan elke onderwijsperiode zijn daarnaast aan de beroepspraktijk ontleende thema's verbonden. Studiemateriaal, leertaken en opdrachten zijn gerelateerd aan authentieke, kritische beroepssituaties in de vorm van casuïstiek en projectopdrachten (zie voorbeeld onderstaande tabel). Ook gastdocenten en alumni verzorgen (onderdelen van) lessen. Bovendien zijn de meeste docenten tevens werkzaam (geweest) in de relevante beroepspraktijk.

Voorbeeld praktijkopdracht

Een opdracht in jaar 2 is om binnen een zelfgekozen MKB-bedrijf een gezondheidsbeleid vorm te geven met aandacht voor het beweegbeleid. Voor dit onderzoek raadplegen de studenten literatuur, bronnen op internet en wetenschappelijke informatie in tijdschriften die arbeidsgezondheid en ergonomie onderzoeken. Vervolgens ontwikkelen studenten voor het bedrijf met behulp van het NISB bravokompas een gezondheidsbeleid, dat zij vervolgens ook implementeren.

Tabel 2 – Voorbeeld praktijkopdracht opleiding S&B (Bron: voorbeeld uit de Kritische Reflectie)

Stages

De stagesystematiek is helder opgezet, zo blijkt onder meer uit het *Opleidingsplan Sport en Bewegen*. In jaar 1 en 2 zijn (praktijk)ervaringsuren opgenomen, waarin studenten korte opdrachten uitvoeren in de praktijk. In jaar 3 vindt een stageperiode van een half jaar plaats, waarin studenten werkzaam zijn binnen de concrete beroepspraktijk. De stage heeft als doel dat de student werkt aan de competenties in de beroepspraktijk, het opdoen van werkervaring en het ontwikkelen van een duidelijker beroepsbeeld. Tijdens de stageperiode voert de student ook een verdiepingsopdracht uit die is afgeleid van een bestaande vraag of behoefte bij de stageverlenende instelling. De stagedocent begeleidt de student tijdens zijn stage, waarbij hij ook de rol van studieloopbaanbegeleider vervult. De praktijkbegeleider vanuit het stagebedrijf begeleidt de student op de stageplek. In de *Stagehandleiding* zijn kwaliteitscriteria opgenomen voor wat betreft de stageplaats, de stagewerkzaamheden en de opdrachten. Het is dus voor studenten duidelijk wat er van hen verwacht wordt en waar ze op worden beoordeeld. De stagedocent bezoekt de student minimaal één keer gedurende de stage. Tijdens de stage organiseert de opleiding drie terugkomdagen.

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel 'goed', omdat de verbinding met de beroepspraktijk duidelijk zichtbaar is in het onderwijsprogramma. De praktijkelementen lopen als een rode draad door het curriculum. Het studiemateriaal is ontleend aan en in de structurele interactie ontwikkeld met de beroepspraktijk. Aangezien de opleiding in verbinding staat met het werkveld, zowel nationaal als internationaal, is de opleiding in staat de inhoud van het programma actueel te houden. De studenten komen gedurende de opleiding dan ook regelmatig in aanraking met actuele ontwikkelingen in het vakgebied en in de beroepspraktijk.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend studieprogramma .

Bevindingen***Koppeling eindkwalificaties***

In de Onderwijs- en Examenregeling is zichtbaar, dat elke competentie is vertaald naar drie opleidingsniveaus: beroepsgeschikt, professionaliseringsbekwaam en startbekwaam. De niveaus staan voor een toenemende complexiteit in het handelen van de student en vormen de drie fasen die studenten in het programma doorlopen om op het beoogde eindniveau uit te komen. De niveaus zijn geconcretiseerd in indicatoren die op hun beurt per periode verder geoperationaliseerd zijn in leerdoelen en toetscriteria. Het opleidingsplan en de werk-/periodeboeken beschrijven voor studenten de inhoud van de onderwijseenheden (vb. de te bestuderen lesstof, de studielast en de werk- en toetsvormen).

Inhoud programma

De totale studielast van de opleiding S&B is 240 EC, waarvan 60 EC voor de propedeutische fase en 180 EC voor de hoofdfase. Onderstaande tabel bevat een overzicht van het onderwijsprogramma (zie ook Bijlage III – Schematisch programmaoverzicht). Ter bevordering van de samenhang in het programma zijn aan elke onderwijsperiode thema's verbonden die aan de beroepspraktijk zijn ontleend. In elke periode heeft Inholland vanuit het thema een integrale opdracht geformuleerd. Parallel aan deze opdrachten volgen de studenten theorielessen en vaardigheidstrainingen die qua inhoud passen bij het thema en de opdracht.

Fase	Jaar	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Fase 1	Jaar 1	Oriëntatie op het beroep	Mensen met beperkingen	Sportmanagement en leefstijl	Preventie bij arbeid
Fase 2	Jaar 2	Jeugd en leefstijl	Ouderen	Orthopedische beperkingen	Gezondheids-beleid
Fase 3	Jaar 3	Stage		Bewegen en Leefstijl	
	Jaar 4	Keuzeonderwijs: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategisch sportbeleid 1 ▪ Aangepast sporten 	Keuzeonderwijs: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategisch sportbeleid 2 ▪ Move your work 	Afstuderen	

Tabel 3 – Schematisch programma overzicht S&B (Bron: samenvatting van het schematisch programmaoverzicht in de Kritische Reflectie)

Het onderwijsprogramma van de vwo-route die Inholland voornemens was om vanaf het studiejaar 2015-2016 aan te bieden, is inhoudelijk gelijk aan het reguliere programma van de voltijd (zie hierboven). De vwo-route is echter een verzwaard traject (180 EC) dat meer aansluit bij de leerstijl van de vwo-studenten. De versnelling vindt met name plaats in jaar 1 en 2. In jaar 3 geldt voor vwo-studenten dezelfde studielast als de reguliere groep heeft in jaar 4 (keuzeonderwijs en afstuderen). Vanwege het beperkte aantal aanmeldingen is deze route (nog) niet van start gegaan.

Profilering

Het S&B-programma onderscheidt vanuit de gehanteerde beroepsprofielen en in navolging van het gekozen profiel drie centrale aandachtsgebieden: (i) het bevorderen, verbeteren en stimuleren van een actieve leefstijl, (ii) het verbeteren van de mogelijkheden van mensen met beperkingen en (iii) de preventie van arbeidsgebonden aandoeningen. Deze drie aandachtsgebieden zijn voor het auditpanel herkenbaar in verschillende onderwijseenheden en -periodes in het programma terug te vinden.

In het verlengde van de bevindingen bij Standaard 1 constateert het auditpanel dat de keuze voor het 'zachte' profiel echter nog niet overal consequent is doorvertaald in het programma. Studenten komen in het programma in aanraking met deelaspecten op het gebied van *gezondheid, leefstijl en bewegingsprogramma's* aan de ene (zachte) kant en op het gebied van *management en ondernemen* aan de andere (harde) kant. Hoewel de studenten en het werkveld de breedte van het vakgebied in het programma waarderen, lijkt deze de opleiding te beperken om - in het verlengde van het profiel - op een aantal opleidings specifieke thema's de diepte in te gaan. Dit blijkt onder meer uit de gesprekken en uit de documentatie die het auditpanel voorafgaand en tijdens het locatiebezoek bekeek (o.a. modulebeschrijvingen, toetsen en eindwerken). Het is volgens het auditpanel goed mogelijk om naast een breed, oriënterend programma in de eerste twee studiejaar, meer diepgang in de laatste twee studiejaar van het programma aan te brengen (zie H6 – Aanbevelingen). Het is een goed voornemen om de eerder genoemde aandachtsgebieden in lijn te brengen met de nieuwe uitstroomprofielen.

Internationalisering

In aansluiting bij het beleid rond Internationalisering (zie Standaard 1) krijgt de internationale oriëntatie binnen het curriculum vorm en inhoud vanuit de volgende onderdelen:

- Curriculum internationalisering
In de lessen gaan docenten en studenten in op de implicaties van de multiculturele samenleving en de betekenis ervan voor het werk van een professional sport en bewegen. Studenten raken daarnaast door het verbinden van casuïstiek en projecten aan culturele diversiteit vertrouwd met de inzet van internationale, wetenschappelijke informatie (literatuur, boeken, artikelen, videofragmenten, databases).
- Internationale mobiliteit
De opleiding stimuleert studenten en docenten om in het buitenland zinvolle studie- en/of werkervaring op te doen. De contacten ten behoeve van uitwisseling zijn uitgebreid met onder andere Portugal, Denemarken, Litouwen, Noorwegen en Engeland. De eerste contacten voor uitbreiding van dit netwerk zijn gelegd in Finland, Tsjechië en Duitsland.
- Internationaal onderwijsaanbod
De opleiding S&B heeft in de periode 2010-2013 actief deelgenomen aan het opzetten van een driejarige Europese bachelor *Physical Activity and Lifestyle* via het EU-project *Lifelong Learning*. In de bachelor vindt uitwisseling van studenten (en docenten) plaats. In Holland biedt het semester *Nutrition* aan. Dit semester telt circa vijftien uitgaande en dertien inkomende studenten. Daarnaast hebben studenten sinds het studiejaar 2012-2013 de keuze om te starten met een 'intensive program' bij de universiteit in Ipswich.

Praktijkgericht onderzoek

De vakgroep Onderzoek heeft in overleg met de curriculum- en de examencommissie de onderzoeksleerlijn doorontwikkeld en de inhoud en de organisatie van de afstudeerfase aangescherpt (zie Standaard 10). In het curriculum is nu systematisch aandacht voor het ontwikkelen van het onderzoekend vermogen bij en voor het ontwikkelen en toepassen van onderzoeksvaardigheden door de student. Het feitelijk onderzoek is met name geïntegreerd binnen de projecten. Ondersteunende kennis en vaardigheden krijgen een plaats in de onderwijs eenheid *Methodologie*. In de lessen *Communicatie* is aandacht voor het schrijven van gedegen, transparante en op de vraagstelling en doelgroep afgestemde onderzoeksrapportages.

Het auditpanel stelt vast dat de rol van het lectoraat en de interactie tussen onderzoek en onderwijs groeiende is en steeds structureler plaatsvindt (zie Tabel 4). Voorheen zocht de opleiding aansluiting bij andere lectoraten. Sinds januari 2015 is het eigen lectoraat, genaamd *Kracht van Sport*, officieel van start gegaan.

Voorbeelden van interactie tussen Onderwijs en Onderzoek	
Andere lectoraten	Drie docenten van de opleiding S&B hebben de afgelopen jaren projecten uitgevoerd binnen het lectoraat <i>City marketing & leisure management</i> in het internationale RAAK-project gericht op 'Preventieve wellness'. Ook voerden studenten afstudeeronderzoek uit binnen het lectoraat <i>GGZ-verpleegkunde</i> (bv. op het gebied van e-Health).
Eigen lectoraat	Vanaf 2014 is het lectoraat <i>Kracht van Sport</i> in oprichting. Binnen dit lectoraat werkt Inholland samen met de Hogeschool van Amsterdam en wordt inhoudelijk opgetrokken met het netwerklectoraat <i>Topsport en Onderwijs</i> van de Universiteit van Amsterdam. Het nieuwe lectoraat richt zich op onderzoek naar aangepast sporten en naar het verhogen van sportdeelname en de effecten van sportdeelname. Onder penvoering van de lector is met de partners ENSSE en EASM (zie Standaard 1) een Erasmus+ aanvraag gehonoreerd gericht op het bevorderen van de sportparticipatie van jeugd met beperkingen (Sports Empowers Disabled Youth). Vanuit dit project is er een directe relatie tussen lectoraatsonderzoek en de inhoud van de module <i>Aangepast sporten</i> .

Tabel 4 – Interactie Onderwijs en Onderzoek (Bron: voorbeelden uit de Kritische Reflectie)

Uit de auditgesprekken bleek dat de nieuwe lector nauw betrokken was bij de versterking van de onderzoeksleerlijn, participeerde in de interne review over de kwaliteit van het afstuderen en scholing verzorgde aan de docenten op het gebied van onderzoek. In het studiejaar 2014-2015 studeren ongeveer tien studenten af door onderzoek te doen in opdracht van dit lectoraat. Op kleine schaal vindt thans structureel opvolgend onderzoek plaats. Het is de ambitie van de opleiding S&B om de (thema's van de) eindwerken beter te koppelen aan zowel het profiel van de opleiding als aan opvolgend onderzoek en het lectoraat *Kracht van Sport*, zodat de praktijk voortdurend wordt gevoed door nieuwe inzichten. Het auditpanel vindt dit een goed voornemen (zie H6 – Aanbevelingen).

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel komt ten aanzien van deze standaard tot het oordeel 'voldoende', omdat de inhoud van het programma het mogelijk maakt dat de studenten de eindkwalificaties kunnen verwerven en zo het hbo-bachelorniveau kunnen bereiken. De concentrische opbouw in leerlijnen, de toenemende complexiteit en de thematische indeling versterken de samenhang in het programma. De opleiding stelt studenten in voldoende mate in staat om onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen en kennis te maken met de internationale beroepscontext. Het accent dat de opleiding wil leggen, is in verschillende onderwijseenheden zichtbaar in het programma. Tegelijkertijd vindt het auditpanel het consequent doorvertalen van de profielkeuze in het programma evenals het aanbrenge van meer diepgang op een aantal opleidingsspecifieke thema's verbeterpunten.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindkwalificaties en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept. Factoren, die betrekking hebben op het programma en die de studievoortgang belemmeren worden zoveel mogelijk weggelaten. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding.

Bevindingen

Didactische uitgangspunten

De opleiding S&B gaat uit van een sociaal-constructivistische visie op leren¹⁰. In de uitwerking ervan gebruikt de opleiding de principes van het didactisch leerlijnenmodel van De Bie¹¹, aangescherpt vanuit het onderwijsmodel van Merriënboer en Kirschner¹². Studenten combineren de ontwikkeling van kennis met de ontwikkeling van beroepsrelevant gedrag in reële praktijksituaties. Ook activeert de opleiding de student in discussies en in opdrachten ten einde de noodzakelijke sociale interactie op gang te brengen. De student switcht tijdens de studie voortdurend tussen de theorie en de praktijk (zie ook Standaard 2).

Het programma is concentrisch opgebouwd door middel van verschillende leerlijnen (zie Tabel 5). Elke leerlijn kent een eigen leerdynamiek en vraagt om een andere leerhouding van studenten en om een specifieke rol en didactische stijl van docenten. De sturing van de docent en de vooraf gestructureerde casuïstiek nemen naarmate de studie vordert af. Studenten leren tijdens de opleiding S&B in steeds complexere (beroeps)situaties te handelen en geleidelijk aan meer eigen initiatief, transfervermogen en zelfstandigheid te tonen. In de leerlijnen werken studenten met afwisselende en bij het didactisch concept passende werkvormen. De opleiding zet de komende jaren verder in op het gebruik van activerende werkvormen.

Leerlijn	Omschrijving	Werkvorm	Toetsvorm
Integraal (waaronder Onderzoek)	Uitgangspunt voor het programma is het leren van beroepscompetenties in een beroepsauthentieke situatie. De studenten werken bij projecten in groepen en maken naast het groepsproduct een individueel procesverslag, waar in de groep op wordt gereflecteerd.	Projecten Afstuderen	Projecttoets (Beroeps-)product Procesverslag Afstudeeronderzoek
Conceptueel	De opleiding S&B heeft een eigen Body of Knowledge and Skills (BoKS) opgesteld gerelateerd aan de verschillende thema's van de vakgroepen. De BoKS wordt gevoed vanuit verschillende wetenschappelijke kennis (medisch en sociaalwetenschappelijk) en vanuit vaardigheden die belangrijk zijn voor het beroep. Bij elke competentie die in de opleiding aan bod komt, zijn de bijbehorende specifieke beroepsvaardigheden (bv. t.a.v. sport-, beweeg- en leefstijlprogramma's), algemene vaardigheden (bv. communicatieve vaardigheden) en de attitudes beschreven.	Colleges/ werkgroepen	Schriftelijke toets Ja/nee toets Casustoets
Vaardigheden		Trainingen	Vaardigheids-toets

¹⁰ Het sociaal-constructivisme is een leertheorie die ervan uitgaat dat mensen zelf betekenis verlenen aan hun omgeving en dat sociale processen hierbij een prominente rol spelen.

¹¹ Dit denkmodel helpt opleidingen na te denken over de inrichting van hun leerplan ofwel de opdrachten, de inhoud, de dynamiek en de organisatie.

¹² De Ten Steps-methode streeft het tot stand brengen van competenties na: in hoge mate geïntegreerde combinaties van complexe cognitieve, sociale en andere vaardigheden (te zien als aspecten van beroepstaken), houdingen en waarden die in zeer uiteenlopende situaties in praktijk gebracht kunnen worden. Het model borduurt voort op het *4C/ID-model*.

Leerlijn	Omschrijving	Werkvorm	Toetsvorm
Ervarings- & reflectie	Studenten doen ervaringen op in de praktijk van het werkveld Sport en Bewegen.	Ervaringsuren/ Stage	Praktijktoets Verslag ervaringsuren Stagewerkplan Verdiepingsopdracht Stage eindverslag
Studie- loopbaan	Vanuit de studieloopbaanbegeleiding (SLB) is er continu reflectie op de individuele competentieontwikkeling.	SLB	Portfolio / IBM ¹³

Tabel 5 – Korte weergave leerlijnen S&B (Bron: samenvatting van de programmabeschrijving in de Kritische Reflectie)

Studeerbaarheid en Studiesucces

De opleiding S&B heeft - mede naar aanleiding van de resultaten van de vorige audit (zie Inleiding) – aantoonbaar verbeteracties ingezet om het studiesucces te verhogen en de studeerbaarheid van het programma te vergroten. Enkele voorbeelden:

- Voor de poort en tijdens het eerste studiejaar (zie Standaard 5);
- De studievoortgang in het algemeen (o.a. consequente hantering van leerlijnen, werken vanuit thema's, systematisch onderzoek of de feitelijke en de geplande studielast overeenkomen en inbouwen van studierempels);
- Langstudeerders (o.a. tweemaal per jaar aanbieden van *Bewegen en Leefstijl*, actieve benadering door langstudeercoördinator, toewijzen van coach/studiebegeleider en deelname aan het Inhollandproject Langstudeerders).

Daarnaast zet de opleiding diverse instrumenten in die haar input bieden voor passende interventies. Het instrument *studentmonitor* dat een actueel resultatenoverzicht per student geeft, ondersteunt de SLB'er bijvoorbeeld bij het herkennen van risicostudenten en de indeling van studenten in een kop-, peloton- en staartgroep. De *toetsmonitor* geeft de opleiding informatie over de 'zwaarte' van een vak. Bovendien leveren periode-evaluaties en studentlunches feedback op van de studenten (zie Standaard 9). Op deze wijze zorgt de opleiding voor het verdelen en bewaken van de studielast per periode.

Door de getroffen maatregelen stelt de opleiding S&B studenten nu beter in staat om het programma binnen de nominale studieduur af te ronden. Het diplomarendement van de herinschrijvers na het eerste studiejaar laat een stijging zien van 75% in 2006 naar 84% in 2008. Daarnaast spreken studenten zich in de NSE met een 3,5 positief uit over de studeerbaarheid van het programma (NSE, 2014). Echter, uit evaluaties blijkt dat studenten vaak minder dan de geplande tijd aan hun studie besteden. Dit wordt tijdens de audit ook door de studenten bevestigd. Het auditpanel heeft evenals de opleiding de opvatting, dat de studielast verzwaaard kan worden. Het aanbrengen van meer diepgang in het programma, dat het auditpanel als verbeterpunt beschouwd (zie Standaard 3), is vanuit dit oogpunt dan ook mogelijk, wenselijk en tevens noodzakelijk zonder afbreuk te doen aan de huidige inrichting van het programma.

Functiebeperking

In de Onderwijs- en Examenregeling is de mogelijkheid vastgelegd tot het maken van aanpassingen en het verlenen van extra begeleiding, voorzieningen en/of specifieke hulp voor studenten met een functiebeperking en/of die topsport beoefenen. De student kan daarvoor terecht bij de SLB'er en/of de studentendecaan. De examencommissie bepaalt de aanpassingen op het gebied van toetsing (bv, toetstijd en aangepast tentamenmateriaal). Het Service Center houdt informatie bij over studenten met een functiebeperking, aangaande toetsen.

¹³ Om te beoordelen of de student aan het eind van elke opleidingsfase beschikt over het vereiste niveau wordt elke fase met een *Integraal beoordelingsmoment* (IBM) afgesloten. Dit bestaat uit een portfolio, waarin de student aan de hand van bewijsstukken via de STARR-methode reflecteert op zijn competentieontwikkeling, en een criteriumgericht interview of eindgesprek (zie ook Standaard 10).

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel komt ten aanzien van deze standaard tot het oordeel 'voldoende', omdat het didactische concept in lijn is met de beoogde eindkwalificaties. De vormgeving van het programma is stimulerend en het programma stelt de studenten in staat om de beoogde eindkwalificaties te behalen. De indeling van het programma in leerlijnen biedt bovendien voor de studenten een herkenbare structuur. Het auditpanel is positief over de maatregelen die de opleiding heeft getroffen ten aanzien van het verhogen van het studiesucces en het verbeteren van de studeerbaarheid van het programma. Hoewel het auditpanel vindt dat de opleiding de studielast kan en moet verstevigen, beschouwt het auditpanel dit verbeterpunt als een vervolgstap in de doorontwikkeling van de opleiding.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Bevindingen

De opleiding S&B is toegankelijk voor studenten met een havo- of vwo-diploma of een mbo-4 diploma. Er zijn geen eisen gesteld aan het profiel. Wel zijn studenten verplicht deel te nemen aan een sportmedische keuring. Het doel van deze keuring is om de gezondheid van instromende studenten in kaart te brengen, zodat zij de opleiding in gezondheid kunnen starten. Studenten van 21 jaar of ouder die niet in het bezit zijn van één van de eerder genoemde diploma's, moeten deelnemen aan het toelatingsexamen 21+. Het auditpanel vindt deze toelatingseisen realistisch voor een opleiding S&B.

Naar de bevindingen van het auditpanel heeft de opleiding goed zicht op de startkwalificaties van haar instromende studenten. Het jaarlijkse *aansluitonderzoek* brengt verschillende aspecten van het studiekeuzeproces in kaart en inventariseert eventuele aansluitproblemen in de eerste fase van de studie. In het jaarlijkse *exitonderzoek* worden de motieven weergegeven van studenten die de opleiding voortijdig afbreken. Een reden voor de uitval is volgens het opleidingsmanagement dat de studenten voorheen startten met de opleiding zonder zich voldoende te oriënteren en een goed beeld te hebben over de daadwerkelijke inhoud van de opleiding S&B. Tijdens het eerste studiejaar bleek vervolgens, dat tijdens de opleiding naar de mening van de studenten (te) weinig gesport werd, waardoor zij hun studie voortijdig staakten. Naar aanleiding van de vorige audit (zie Inleiding) en op basis van de uitkomsten uit deze onderzoeken heeft de opleiding S&B aantoonbaar en op een planmatige wijze acties ingezet (zie Tabel 6).

Voorbeeld activiteiten	
Voor de poort	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Betere informatievoorziening en voorlichting aan (potentiële) studenten over de inhoud van de opleiding: website, open dagen, proefstuderen, informatieflyers, beroepenvoorlichting op middelbare scholen, informatie aan ouders van potentiële studenten. ▪ Sinds 2013-2014 zet de opleiding studiekeuzecheck-activiteiten in. ▪ Een sportmedische keuring of health check aan de poort. Een student kan hier niet afgewezen worden.
Eerste studiejaar	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorlichtingsbijeenkomst voor studenten die zich na de studiekeuzecheck hebben ingeschreven. ▪ Selecterend en afgewogen programma opgesteld in samenspraak met curriculum-, opleidings- en examencommissie. ▪ Versterken selecterend karakter propedeuse door betere oriëntatie op het beroep middels diverse ervaringsuren (buitenschoolse activiteiten). Met ingang van het studiejaar 2013-2014 is de Bindend Studieadviesnorm verhoogd naar 50 EC. ▪ Het bieden van meer structuur, per periode een opstartcollege, meer afwisseling in werkvormen, het los toetsen van verschillende conceptuele vakken, het gezamenlijk toetsen van vakken die een directe relatie hebben met elkaar, de studiebelasting beter spreiden over/in het eerste studiejaar en het inzetten van alumni als gastspreker. ▪ Tijdens de studie zorgt de opleiding voor binding met de student door het organiseren van onder meer een introductieweek, een beachcamp bij de start van jaar 2 en de activiteiten die de SLB'er met de klas onderneemt (wekelijks in jaar 1 en eens per twee weken in jaar 2). ▪ In het programma (bv. tijdens SLB-lessen en ervaringsuren) meer aandacht voor het beroep(sbeeld) en de functies en rollen die studenten na hun studie kunnen vervullen.

Tabel 6 – Activiteiten aansluiting kwalificaties instromende studenten (Bron: voorbeelden uit de Kritische Reflectie en uit de auditgesprekken)

Ondanks bovenstaande maatregelen tonen de resultaten van de opleiding S&B na een aantal jaar waarin het uitvalpercentage daalde, nog een relatief hoge uitval in het eerste studiejaar (circa 40-50%). Enerzijds duidt de uitval erop dat de propedeuse zoals beoogd een selecterende functie heeft, anderzijds vindt de opleiding dat de omvang van de uitval nog te hoog is. De opleiding evalueerde de ingezette acties (rendement, samenhang, volledigheid). Uit de analyses kwam echter geen eenduidig beeld naar voren van onderliggende factoren. Daarom zal de opleiding vervolgacties inzetten. Voor het einde van het studiejaar 2014-2015 evalueert de opleiding de studiekeuzecheck, stelt zij het studiesuccesbeleid bij met een verscherpte focus op jaar 1, versterkt zij de communicatie met de studenten over de gevraagde tijdsinvestering en kijkt zij naar de mogelijkheden om het rooster 'studentvriendelijker' te maken. Het auditpanel vindt deze maatregelen doeltreffend. In één van de auditgesprekken geeft een docent bovendien aan dat de uitval in de eerste en tweede periode van het studiejaar 2014-2015 lager is dan voorgaande jaren. De genomen maatregelen lijken dus effect te hebben. Of deze daling ook daadwerkelijk doorzet, zal de toekomst moeten uitwijzen.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel komt ten aanzien van deze standaard tot het oordeel 'voldoende', omdat de opleiding zicht heeft op en rekening houdt met de verschillende startkwalificaties van de instromende studenten. Het verhogen van het studiesucces in de propedeuse verdient, zo is ook de opvatting van de opleiding, blijvende aandacht. Hoewel de resultaten nog niet volledig zichtbaar zijn, valt het auditpanel er thans niet over. De opleiding heeft namelijk opnieuw aantoonbaar verbetermaatregelen getroffen om meer grip te krijgen op en het verlagen van de uitval in het eerste studiejaar. Bovendien heeft de opleiding verdere verbeteringen ingezet.

4.3. Personeel

Standaard 6: Het personeel is gekwalificeerd en de omvang er van is toereikend voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De feitelijk bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een hbo-opleiding.

Bevindingen

Personeelsbeleid

De opleiding heeft voldoende geschikte instrumenten om de kwaliteit (en de omvang) van het personeel te monitoren en te verbeteren. Voor de instroom van nieuwe medewerkers en de professionalisering van zittende medewerkers maakt de opleiding S&B gebruik van de professionaliseringsmatrix van Inholland en van de door henzelf ontwikkelde kwaliteitskaart. De instrumenten geven de opleiding inzicht in de 'ist'- en 'soll'-situatie en daarmee input voor het definiëren van gewenste competenties van nieuwe medewerkers en de versterking ofwel de borging van competenties van zittende medewerkers. De opleiding zet daarnaast een *Performance en Competence Management-cyclus* in. Dit sturingsinstrument is gericht op de versterking en de borging van de kwaliteiten van medewerkers. De jaarlijkse gesprekscyclus bestaat uit het opstellen van een *Individueel Performance en Ontwikkelplan* en een functionerings- en een beoordelingsgesprek.

Kwaliteit en kwantiteit personeel

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding S&B een competent, jong en dynamisch docententeam heeft met een adequaat opleidingsniveau. De gedifferentieerde samenstelling van het docententeam dekt het brede vakgebied van sport en bewegen af. Ruim 65% van de docenten heeft minimaal een mastergraad, waarvan 10% een PhD. De docent/student-ratio is 1:26,9. Het team bestaat uit 23 docenten, waaronder 2 onderwijsassistenten (16,2 FTE). De opleiding voldoet, behoudens de doelstelling ten aanzien van de didactische aantekening, aan de geformuleerde kwalitatieve en kwantitatieve doelen. De opleiding zet de komende jaren verder in op didactische scholing van de docenten - waaronder de zes docenten die nog niet in het bezit zijn van een didactische aantekening - met daarnaast terugkerende aandacht voor het gedifferentieerd lesgeven en begeleiden.

De opleiding heeft coördinatoren die samen met de kernteams verantwoordelijk zijn voor de organisatie en uitvoering van een leerjaar of een onderdeel van het curriculum. Docenten zijn daarnaast vanuit hun eigen expertise gekoppeld aan één of meer vakgroepen (bv. aangepast sporten, gedragsverandering, voeding, arbeid & gezondheid en onderzoek). De vakgroepen die het afgelopen jaar door de opleiding S&B beter in positie zijn gebracht, dragen gezamenlijk zorg voor een actuele programma-inhoud en voor de versterking van de vakkennis. Het auditpanel is positief over deze ontwikkeling. In het komend studiejaar wil de opleiding dat de docenten door meer intervisie en lesbezoeken nog nadrukkelijker gebruik maken van elkaars expertise en ervaring.

De meeste docenten hebben praktijkervaring (bv. onderzoeker, sportbegeleider, personal trainer, adviseur arbobeleid, sportmanagement, leefstijlcoach of diëtist). Doordat zij daarnaast participeren in professionele netwerken, onderhouden zij tevens hun praktijkkennis en relaties met het werkveld. Specifieke expertise haalt de opleiding binnen door het inhuren van gastdocenten. Ook studenten zijn positief over de inhoudelijke deskundigheid van docenten en hun kennis van het werkveld (NSE, 2014).

Werkdruk

Uit het medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO) van 2013 bleek, dat docenten een hoge werkdruk ervaren en ruimte zien voor verbetering in de onderlinge communicatie. Dit is te verklaren door de groei van de opleiding, de wisseling van het personeel en de formalisering van het onderwijs. Het auditpanel constateert op basis van de beschrijving in de Kritische Reflectie en de verschillende auditgesprekken dat de opleiding voldoende maatregelen heeft getroffen. Zo is de aandacht voor het inwerken van nieuwe docenten versterkt, is de toedeling van expertises en taken heroverwogen, zijn beoordelaars ingehuurd en geschoold, is extra tijd toegekend aan docenten bij uitvoering van werkzaamheden en is toegewerkt naar het efficiënt toetsen en scholen voor vakgroepvoorzitters en coördinatoren. Daarnaast is bij de start van het studiejaar 2014-2015 de student-docentratio in positieve zin gewijzigd. Ondanks de ervaren werkdruk is het ziekteverzuim binnen het team laag (rond de 2,7%). De opleiding verwacht in het MTO in september 2015 een hogere tevredenheid van de docenten ten aanzien van de werkdruk.

Scholing personeel

De opleiding S&B legt deskundigheidsbevordering van docenten vast in het scholingsplan. Er vindt zowel individueel als groepsgewijze deskundigheidsbevordering plaats onder andere door (i) het bijwonen van themadagen, (inter)nationale congressen en conferenties, (ii) het bezoeken en/of uitwisselen van docenten met onderwijs- en sportinstellingen in het buitenland, (iii) het participeren in landelijke overleggroepen en (iv) het mede-organiseren en -uitvoeren van het PAL-bachelorprogramma. In onderstaande tabel volgen enkele voorbeelden. Uit de auditgesprekken blijkt dat de opleiding bovendien beschikt over passende coachingsmechanismen die jonge docenten goed ondersteunen in hun ontwikkeling.

Voorbeelden van deskundigheidsbevordering

- Alle docenten die het afstuderen begeleiden zijn minimaal master-opgeleid. Vanuit de opleiding zijn de afstudeerbegeleiders geschoold op het beoordelen van het afstuderen.
- Op gezamenlijke studiedagen/teamdagen worden inhoudelijke, didactische en onderwijs-organisatorische thema's behandeld.
- Het afgelopen jaar hebben de coördinatoren en de vakgroepvoorzitters een training gevolgd ter ondersteuning van hun leidende en coördinerende taken ofwel hun centrale rol binnen de opleiding, waardoor ook de verbinding tussen vakgroepen, docenten en commissies wordt versterkt.
- De afgelopen jaren zijn docenten in Noorwegen, Portugal, Litouwen en Engeland geweest voor werkbezoeken en om te doceren.
- Inholland schoolt de docenten van de opleiding S&B in de toepassing van aan internationalisering gerelateerde onderwerpen binnen de onderwijsleersituaties en de Engelse taal.
- Er hebben trainingen plaats gevonden van examinatoren en er is gekeken naar de interbeoordelaars-betrouwbaarheid bij het beoordelen van het afstudeeronderzoek.

Tabel 7 – Voorbeelden deskundigheidsbevordering (Bron: voorbeelden uit de Kritische Reflectie en uit de auditgesprekken)

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel 'goed', omdat het auditpanel onder de indruk is van de inhoudelijke expertise en de bevoegdheid van de docenten, zowel individueel als van het team als geheel. Het docententeam is in ruime mate, zowel vakinhoudelijk als didactisch, gekwalificeerd voor de realisatie van het programma. Zij hebben bovendien een goede verbinding met het werkveld. De opleiding S&B biedt aan haar docenten ruime mogelijkheden om hun deskundigheid verder te bevorderen. De indeling van docenten in vakgroepen vindt het auditpanel een mooie ontwikkeling. De opleiding treft daarnaast passende maatregelen om de ervaren werkdruk van het docententeam te verminderen. Ook de personeelsomvang vindt het auditpanel toereikend.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Tijdens de rondleiding door het gebouw heeft het auditpanel geconstateerd dat de huisvestings- en materiële voorzieningen modern en up-to-date zijn voor de studenten. De opleiding S&B hecht sterk aan een adequate en inspirerende leeromgeving. Het competentiegerichte onderwijs is hierin richtinggevend en het gebruik van ICT is ondersteunend. De leslocatie beschikt over een centraal servicepunt in het gebouw, waar studenten terecht kunnen met vragen over facilitaire zaken, de studentenadministratie en studiegerelateerde onderwerpen.

De opleiding heeft er voor gekozen om naast de sportzaal en fitnessactiviteiten op de leslocatie in Haarlem, gebruik te maken van geschikte sportfaciliteiten buiten de hogeschool. Het betreft de atletiekbaan in Santpoort, de nabijgelegen Tetterodehal (o.a. tennisbanen, multisporthal, indoor skibaan en dans- en yogaruimte) en het fitnesscentrum Fitland nabij de locatie en de sportvelden in Bloemendaal. Alle locaties die de opleiding voor het onderwijs gebruikt, zijn goed bereikbaar met het openbaar vervoer.

De aanwezige bibliotheek beschikt over op de opleidingen toegesneden collecties. Naast materialen uit de Inholland-bibliotheekcatalogus kunnen studenten met de zoekmachine Lybrin digitale artikelen en 'open access-publicaties' ophalen (bv. Pubmed). Medewerkers van de bibliotheek verzorgen aan studenten S&B cursussen 'informatievaardigheid', gericht op het efficiënt verzamelen van betrouwbare en relevante informatie via internet. In 2015 zal de bibliotheekcollectie geheel digitaal zijn.

Studenten en docenten zijn kritisch ten aanzien van de beschikbaarheid en de inrichting van de pc-werkplekken. Dit blijkt ook uit de auditgesprekken. De opleiding heeft de beschikbaarheid en de geschiktheid van de studentwerkplekken ingebracht in een overleg *Facilitaire zaken* en als aandachtspunt opgenomen in het jaarplan 2014-2015. Via Blackboard geeft de opleiding nu aan waar werkplekken op de locatie beschikbaar zijn.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel komt ten aanzien van deze standaard tot het oordeel 'voldoende'. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn van voldoende niveau en maken de realisatie van het programma zeker mogelijk. De sportfaciliteiten op de leslocatie en daarbuiten zijn daarnaast geschikt voor de uitvoering van het programma. De beschikbaarheid en de inrichting van de ICT-werkplekken blijft een aandachtspunt.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Studiebegeleiding

De afgelopen jaren is een verbeterslag gemaakt in de inhoud en de uitvoering van het SLB-programma (zie Standaard 9). De begeleiding is meer individueel, gestructureerd en geïntegreerd in het programma. Alle studenten zijn ingedeeld in een vaste groep, waardoor de fase van de opleiding waarin de student zich bevindt, in beeld is. De begeleiding kenmerkt zich door reflectie, feedback en dialoog en neemt naast de stage- en afstudeerbegeleiding verschillende vormen aan (zie Tabel 8). Het auditpanel stelt vast dat de studentbegeleiding nu een meer integraal onderdeel is van het onderwijsprogramma.

Soorten studiebegeleiding	
Studie-loopbaan-begeleiding	In de SLB staat de ondersteuning van de competentieontwikkeling van de student centraal. De SLB'er bespreekt de studievoortgang met de student, helpt hem in het zich eigen maken van het beroep op bachelorniveau en begeleidt hem om, naarmate de studie vordert, competenties te verwerven langs eigen gekozen leerroutes.
Inhoudelijke begeleiding	Docenten zijn deskundig op specifieke terreinen, hebben contacten met het beroepenveld en dragen kennis over tijdens ingeroosterde contactmomenten. Zij geven inhoudelijke begeleiding in colleges en trainingen zodat de student zich de inhoud eigen kan maken.
Project-begeleiding	De studenten werken bij de uitvoering van projecten en opdrachten in werk- of projectgroepen. De docent begeleidt in de rol van tutor het proces en geeft feedback op inhoud, samenwerking en ontwikkeling van competenties. Studenten leren met elkaar op een professionele manier samen te werken.
Overige begeleiding	De studentendecaan biedt hulp bij het oplossen van studieproblemen of kan vragen beantwoorden over onder meer het studeren met een functiebeperking of over studiefinanciering. De vertrouwenspersoon helpt, adviseert of verwijst bij persoonlijke problemen. Studenten kunnen ook terecht bij een pastor en een studentenpsycholoog.

Tabel 8 – Soorten studiebegeleiding (Bron: samenvatting van de beschrijving in de Kritische Reflectie)

Het kleinschalige karakter van de opleiding verlaagt de drempels tot het initiëren van gesprekken. De geringe afstand tussen docenten en studenten draagt bij aan de toegankelijkheid en het persoonlijke en informele karakter van de begeleiding. Studenten die het auditpanel sprak, waren met name positief over de individuele studiebegeleiding/-coaching van de docenten. Zij zijn bovendien tevreden over de bereikbaarheid en toegankelijkheid van docenten.

Informatievoorziening

Via de intranetportal van Inholland Insite en de elektronische leeromgeving Blackboard biedt de opleiding S&B de student studiemateriaal, literatuurlijsten, het studentenstatuut, de OER en het lesrooster aan. Insite geeft tevens informatie over de bibliotheek en het indienen van verzoeken bij bijvoorbeeld de examencommissie. Op Blackboard vinden studenten informatie over de opleiding en het onderwijs. Op de monitoren in de gebouwen worden rooster- en lokaalwijzingen en ziekmeldingen van docenten bekendgemaakt. Ook thuis of via een app kunnen studenten de actuele stand van zaken bekijken. De studievoortgang waaronder de toetsresultaten zijn voor studenten inzichtelijk via het cijferregistratiesysteem Peoplesoft. De student kan bij het stage-projectbureau informatie krijgen over buitenschoolse uren, (snuffel)stages, de stagemarkt en de afstudeeropdrachten. De coördinator Internationalisering organiseert informatiebijeenkomsten over studiemogelijkheden in het buitenland.

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

Het auditpanel komt ten aanzien van deze standaard tot het oordeel 'goed', omdat de studie(loopbaan)begeleiding en de informatievoorziening (i) mooi aansluiten bij de behoeften van de student en (ii) de studievoortgang in voldoende mate bevorderen.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Toelichting NVAO: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen. Bij de interne kwaliteitszorg worden de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

Evaluaties en Betrokkenen

Aan de hand van het *Handboek Kwaliteit Gezondheid Sport en Welzijn: Sport en Bewegen 2011-2015* stelt de kwaliteitscoördinator per opleiding een jaarplan kwaliteitszorg op. Het beleid van de opleiding is afgeleid van het beleid van de onderwijsinstelling en het domein. Naast de geplande evaluaties zijn in het plan de streefdoelen (bv. uitval eerste jaar <40%, diploma-rendement na vijf jaar >74% en NSE-score >3,5 op een vijfpuntsschaal), de wijze waarop met vervolgstappen wordt omgegaan en de toedeling van taken en verantwoordelijkheden benoemd. De uitgevoerde evaluaties en de bij kwaliteitszorg betrokken gremia zijn samengevat in de onderstaande tabel.

Onderwerp	Betrokkenen	Instrumenten	Frequentie
Beoogde eindkwalificaties	Het team in samenspraak met het beroepenveld studenten, alumni curriculumcommissie	Bespreking in de Raad van Advies c.q. landelijke overleggen HBO-Monitor, alumnionderzoek Informatie via stage- en afstudeerbegeleiding	Twee keer per jaar c.q. bij gelegenheid Jaarlijks, driejaarlijks Bij gelegenheid
Programma	Opleidingsteam Curriculumcommissie Opleidingscommissie Examencommissie Raad van Advies Studenten	Periode-evaluaties Bespreking Lunchbijeenkomsten Aansluitonderzoek Exitonderzoek	Vier keer per jaar Twee keer per jaar Vier keer per jaar Eén keer per jaar Eén keer per jaar
Personeel	Teamleider Team Studenten	PCM-cyclus Personele schouw Tevredenheidsonderzoek NSE	Jaarlijks Elke twee jaar Elke twee jaar Jaarlijks
Voorzieningen	Opleidingsteam Opleidingscommissie Studenten	Periode-evaluatie NSE	Vier keer per jaar Jaarlijks
Kwaliteitszorg	Team(leider) Studenten	Jaarplan, triaalrapportages NSE Klachtenprocedure	Jaarlijks, per triaal Jaarlijks Bij gelegenheid
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Examencommissie Raad van Advies Studenten en alumni	Signalen uit werkveld via stages en afstuderen NSE, alumnionderzoek HBO-Monitor	Bij gelegenheid Jaarlijks, driejaarlijks Jaarlijks

Tabel 9 – Overzicht evaluaties en betrokkenen (Bron: tabel uit de Kritische Reflectie)

De kwaliteitscoördinator en de teamleider van de opleiding S&B monitoren, evalueren en analyseren de uitvoering en de resultaten van de verbeterplannen en rapporteren elke onderwijsperiode aan de clustermanager. De clustermanager stelt vervolgens een voortgangsrapportage op in de vorm van een triaalrapportage voor de directie van het domein *Gezondheid, Sport en Welzijn*.

Effect evaluaties

De resultaten worden vervolgens nader onderzocht en besproken met het managementteam, de opleidingscommissie, studentbijeenkomsten (lunches), vakgroepen, kernteams en/of commissies. Uitkomsten van deze analysegesprekken leiden tot de definitieve interpretatie van de resultaten die weer kunnen leiden tot verbeteracties. Ter illustratie volgen in onderstaande tabel enkele voorbeelden.

Voorbeelden van verbetermaatregelen	
Uitval	In 2010-2011 waren 'beroepsperspectief', 'verkeerde studie gekozen' en 'inhoud van de studie' belangrijke redenen voor uitval. Naar aanleiding hiervan werden verbeteracties uitgevoerd (zie Standaard 6). In onder andere de rapportage exitinterviews 2012-2013, wordt 'beroepsperspectief' niet langer genoemd bij de belangrijkste redenen voor uitval; 'verkeerde studie gekozen' (daling van 63% naar 36%) en 'inhoud van de studie' (daling van 62% naar 39%) zijn nog steeds belangrijke redenen om te stoppen met de studie, maar worden percentueel een minder grote factor van uitval.
Aanpassing programma	In de vernieuwing/actualisering van het programma en de toetsing zijn knelpunten verwerkt die middels de evaluaties zijn gesignaleerd. Voorbeeld: in periode 2 van jaar 1 waren de studenten in 2012 ontevreden over de bijeenkomsten Mensbiologie (score 2,5 op vijfpunten schaal). Naar aanleiding van verbeteracties is de tevredenheid toegenomen. In 2013 scoorde dit onderdeel een 3,1 en in 2014 een 3,6. In dezelfde lesperiode komt het onderdeel 'Chronische aandoeningen' aan de orde. Dit onderdeel scoorde in 2013 onder de norm ook qua toetsing (2,4). Na verbeteracties scoorde de toets in 2014 een 3,5.
SLB	De studenten gaven trendvormend aan ontevreden te zijn over de studieloopbaanactiviteiten in jaar 1 en jaar 2. Uit de periode-evaluaties, NSE en de daaropvolgende gesprekken in de opleidingscommissie en ook in (lunch)gesprekken met studenten en begeleiders kwam naar voren dat de opdrachten niet aansloten op de behoefte van studenten. Daarop is door de curriculumcommissie een verbetervoorstel met het management besproken. In studiejaar 2013-2014 is gewerkt aan een herziening van het SLB-programma. Zo is er in het eerste jaar tijdens de SLB-bijeenkomsten meer ruimte gecreëerd voor individuele vragen en is in het tweede jaar het accent verschoven van studiebegeleiding naar loopbaanbegeleiding. In de periode-evaluatie van lesperiode 1 in 2014 scoort de tevredenheid in de eerste jaar nu 3,1, in jaar 2 is de tevredenheid gestegen van 2,5 naar 3,0 op vijfpunten schaal.

Tabel 10 – Voorbeelden van genomen verbetermaatregelen (Bron: voorbeelden uit de Kritische Reflectie en uit de auditgesprekken)

De werkveldvertegenwoordigers waaronder de leden van de Raad van Advies geven tijdens de audit aan dat de opleiding openstaat voor hun (verbeter)adviezen. Het auditpanel is positief over de wijze waarop de opleiding naast medewerkers ook haar studenten betreft bij de kwaliteitszorg van het onderwijs. Het kleinschalige karakter van de opleiding en de bereikbaarheid van docenten en studenten geeft de opleiding mogelijkheden tot frequente, tussentijdse contacten buiten de directe lessituatie om. Dit contact levert vaak 'rijke' informatie op die een bijdrage levert aan de studievoortgang van de student. Van toepassing zijnde verbeteringen worden met de studenten gecommuniceerd via Blackboard en/of via passende infocolleges door de jaarcoördinator. Studenten geven de opleiding in de NSE trendvormend steeds iets hogere scores. Studenten waardeerden 'de studie in het algemeen' in de laatste NSE (2014) met een 3,6.

Elke vakgroepvoorzitter stemt kleine onderwijsinhoudelijke verbeteringen af met de curriculumcommissie. Grote ontwikkel- en verbeteracties vinden op projectmatige wijze plaats. De teamleider van de opleiding S&B legt deze grote verbeteringen, na bespreking in het docententeam, vast in het jaarplan voor het volgende studiejaar. Acties en voortgang zijn onder meer af te lezen uit de triaalrapportages, notulen (onderwijsontwikkeling, teamdagen) en in de actualiteit.

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

Het auditpanel komt ten aanzien van deze standaard tot het oordeel 'goed'. De opleiding S&B heeft in aansluiting bij het beleid van Inholland, eigen beleid geformuleerd voor de systematische zorg voor kwaliteit. Dit is vastgelegd in het handboek kwaliteitszorg en is uitgewerkt in een PDCA-cyclus. Vanuit de toegedeelde taken en verantwoordelijkheden zijn verschillende gremia structureel en zowel formeel als informeel betrokken bij de versterking van de kwaliteit. Het auditpanel heeft op basis van meerdere voorbeelden geconstateerd dat de opleiding S&B planmatig, systematisch en aantoonbaar werkt aan de kwaliteit(sverbetering) van haar onderwijs.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Toetssysteem

De opleiding S&B heeft haar visie op toetsen en beoordelen op strategisch, tactisch en operationeel niveau vastgelegd in het toetsbeleid. Het toetsbeleid is gedegen en sluit aan bij de uitgangspunten, zoals die op hogeschoolbreed zijn geformuleerd. Daarnaast beschrijft de opleiding in het toetsbeleid samenhangend de keuzen, maatregelen en voorzieningen die de kwaliteit van toetsen en beoordelen verantwoordt, bewaakt en borgt (o.a. criteria voor betrouwbaarheid, validiteit, aanvaardbaarheid en transparantie van de toetsen). De leerlijn waarbinnen het onderwijs is gepositioneerd is mede bepalend voor de variantie aan keuze van de toetsvormen (zie Standaard 4). Het toetsen sluit aan bij het competentiegericht leren en opleiden.

In de Onderwijs- en Examenregeling is voor studenten transparant gemaakt welke toetsen per onderwijseenheid worden afgenomen, de wijze van toetsing, de geldigheidsduur, de voorwaarden waaronder een student aan een bepaalde toets mag deelnemen en de mogelijkheden voor herkansing. De studenten ontvangen daarnaast een toetsrooster. Om voor de studenten helder te maken waarop zij worden beoordeeld, zijn bij elke toetsopdracht de beoordelingsformulieren vermeld. De studenten krijgen de gelegenheid om hun schriftelijke toetsen en beoordeelde opdrachten achteraf in te zien. Bij vaardigheidstoetsen krijgen studenten direct feedback van hun assessor. Studenten waarderen in de NSE 2014 de duidelijkheid van de criteria waarop de opleiding hen beoordeelt (3,7) en de aansluiting van de toetsen en de beoordeling bij de inhoud van de opleiding (3,6).

Het toetsbeleid krijgt in het studiejaar 2015-2016 een doorvertaling in de actualisering van het handboek Toetsing en Examinering. De opleiding wil aan de hand daarvan de kwaliteit van de toetsen en de toetsprocedures verder borgen en waar noodzakelijk versterken.

Tussentijdse toetsen

Het auditpanel heeft verschillende toetsen (bv. van de vakken *Chronische aandoeningen, Inspanningsfysiologie, Sport beleid & management en Gedragsverandering en leefstijlinterventie*) ingezien. Het vond de toetsen over het algemeen inhoudelijk van het niveau dat in de betreffende studie jaren verwacht wordt van studenten van een hbo-bacheloropleiding. Het auditpanel neemt ook een variëteit in toetsen waar. Bij een aantal toetsen vroeg het auditpanel zich af waarom bepaalde kennis in een betreffende toets getoetst wordt. Hierin ligt naar het oordeel van het auditpanel voor de onderwijskundige die betrokken is bij het toetsen en beoordelen, een verbeterpunt. Bovendien ziet het auditpanel in de gemaakte toetsen nog ruimte voor verbetering in de schrijfvaardigheid van de studenten (zie Standaard 11).

Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding in voorgaande jaren een kwaliteitsimpuls heeft gegeven aan de instrumenten en de kennis en vaardigheden van docenten ten aanzien van toetsen en beoordelen. De ontwikkeling van toetsen vindt plaats in de vakgroepen volgens het vier-ogenprincipe. De toetscommissie controleert alle toetsen volgens plan één keer in de vier jaar.

De toetsmatrijzen die het auditpanel heeft ingezien, zijn op basis van de Taxonomie van Bloom¹⁴ op een zorgvuldige wijze uitgewerkt. Bij kennistoetsen bevatten de toetsmatrijzen een verantwoording over de Body of Knowledge naast de leerdoelen en de toetscriteria. De andere toetsen zijn met toetscriteria afgeleid van de competenties en indicatoren.

Examen- en Toetscommissie

De examencommissie is vanuit een proactieve houding verantwoordelijk voor de kwaliteit van de examinering en toetsing. De examencommissie heeft tot taak 'het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens'. De examencommissie deelt de (externe) voorzitter met de andere paramedische opleidingen, en is verder een commissie met leden uit de eigen opleiding. Tot nu toe had de examencommissie met name een kwaliteitsborgende rol bij het inrichten van de (afstudeer)procedures. Het auditpanel kan zich voorstellen dat de commissieleden ook zicht krijgen op de inhoudelijke beoordeling van het eindwerk (zie H6 – Aanbevelingen). In het jaarverslag zou de examencommissie vervolgens haar reflectie op de inhoudelijke kwaliteit van het toetsen en beoordelen kunnen en ook moeten vastleggen.

De examencommissie heeft een deel van haar rol gedelegeerd aan de toetscommissie. De toetscommissie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de toetsen en wordt gevormd door drie docenten. Naast de examen- werkt ook de toetscommissie vanuit een jaarplan. Van alle bijeenkomsten worden bovendien verslagen opgesteld. Het auditpanel is positief over de wijze waarop de toetscommissie invulling geeft aan haar taken. De leden geven tijdens de audit aan dat de opleiding hen voldoende faciliteert.

Omschrijving afstudeerfase

Aan het einde van de opleiding dient de student zijn beheersing van de opleidingscompetenties aan te tonen op niveau 3 'startbekwaam' (zie Standaard 1). Het eindniveau toont de student aan met het *Afstudeeronderzoek* en het (*portfolio van het*) *Integraal beoordelingsmoment* (hierna: *Portfolio*) aan het einde van het vierde studiejaar. De beoordelingscriteria zijn afgeleid van het competentieprofiel van de opleiding. Uit de *Toetsmatrix* blijkt dat de onderdelen die tot het afstuderen behoren, gezamenlijk alle eindkwalificaties op startbekwaamniveau (zie Standaard 1) afdekken.

Omschrijving afstudeerfase	
Afstudeeronderzoek	De student toont aan als professional in het vakgebied werkzaam te kunnen zijn en laat zien dat hij in staat is om een voor de beroepspraktijk relevant probleem (evidence based) te kunnen onderzoeken. Bovendien kan hij over het onderzoek adviseren en op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar een bijdrage te leveren aan innovaties in het beroep. De student stelt aan het begin van de afstudeerfase een onderzoeksplan op die hij ter goedkeuring (go/no-go) voorlegt aan zijn afstudeerbegeleider en een lid van de afstudeercommissie. Het afstudeeronderzoek (totaal 27 EC) bestaat uit (i) rapport afstudeeronderzoek, (ii) presentatie van het onderzoek en (iii) verantwoording op het onderzoek/reflectieverslag. De begeleiding bij het afstuderen (dertig uur totaal, begeleiding en nakijken) vindt zowel in afstudeerkringen als individueel plaats. Twee examinatoren beoordelen onafhankelijk van elkaar het afstudeeronderzoek. Op basis van hun oordeel geven zij vervolgens gezamenlijk een definitief oordeel. De beoordeling van de opdrachtgever neemt de opleiding als advies mee in de eindbeoordeling.
Portfolio Integraal beoordelingsmoment	Met behulp van een portfolio legt de student verantwoording aflegt over het eindniveau en zijn ontwikkeling t.a.v. alle negen competenties. Het portfolio bestaat uit (i) producten van de stage, (ii) Jaar 3 onderwijs <i>Bewegen & Leefstijl</i> en (iii) het Afstudeeronderzoek (zie hierboven). De inhoud van het portfolio wordt getoetst in een integraal eindgesprek (3 EC). In dit eindgesprek toetsen de SLB'er en een tweede docent of de student startbekwaam is als professional.

Tabel 11 – Korte omschrijving afstudeerfase (Bron: samenvatting van de beschrijving in de Kritische Reflectie en het Afstudeerbeleid)

¹⁴ In dit model worden verschillende niveaus aangeduid om een onderscheid te maken in de complexiteit van het kennisniveau, waar een beroep op wordt gedaan.

De vakgroep Onderzoek heeft in overleg met de examen- en de curriculumcommissie geïnvesteerd in een inhoudelijke en procedurele verbetering van de afstudeerfase. Zo heeft zij per 2011-2012 eisen gesteld aan de examinatoren van de afstudeerfase (bv. masteropleiding, een posthbo-opleiding of verricht onderzoek bij een lectoraat). Voor de student zijn ten behoeve van de transparantie de te doorlopen processtappen gedefinieerd. Er is tevens een afstudeercommissie ingesteld die verantwoordelijk is voor het proces en het niveau van het afstudeeronderzoek. Daarnaast zijn de beoordelingscriteria en -formulieren van de eindproducten de laatste jaren besproken en aangescherpt. Sinds 2013-2014 voeren studenten het *Afstudeeronderzoek* individueel in plaats van in duo's uit. Ook vonden trainingen voor begeleiders en examinatoren plaats (zie Standaard 6).

De opleiding blijft bovendien investeren in intervisiebijeenkomsten met examinatoren. In dat kader wil het auditpanel de opleiding meegeven om nog eens te kijken naar de cesuur van het eindwerk *Afstudeeronderzoek*. De bandbreedte die de opleiding qua cijfers/beoordeling hanteerde in de eindwerken die het auditpanel voorafgaand aan de audit bekeek (zie Standaard 11), was in zekere mate vergelijkbaar met de bevindingen van het auditpanel. Het auditpanel kwam in haar initiële steekproef wel telkens iets lager uit. In de aanvullende steekproef was dit niet het geval. Ook zou de opleiding nog eens kunnen kijken naar de transparantie van de beoordeling op het beoordelingsformulier van het eindwerk *Afstudeeronderzoek*¹⁵. De mate van feedback van een examinerator komt in de ogen van het auditpanel niet altijd overeen met het gegeven aantal punten bij een criterium (zie H6 – Aanbevelingen).

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel vindt het oordeel 'voldoende' van toepassing. De opleiding S&B werkt structureel aan de implementatie van haar toetsbeleid en de kwaliteitsverbetering van het toetsen en beoordelen. De resultaten zijn reeds voor het auditpanel zichtbaar. Het toetsstelsel is solide, de toetsen zijn valide en betrouwbaar en de beoordelingscriteria zijn voor studenten inzichtelijk. Kleine verbeterpunten zijn de herijking van de inhoud van enkele toetsen bij het doel van die toetsen, het nogmaals herijken van de cesuur met examinatoren en met name het verder vergroten van de transparantie van de beoordeling op het beoordelingsformulier. De examencommissie geeft in samenwerking met de toetscommissie in toenemende mate invulling aan haar kwaliteitsborgende rol, zowel pro- als reactief. Hoewel de examencommissie thans vooral betrokken is bij de borging van de procedures rond het toetsen en beoordelen, ziet het auditpanel voor de examencommissie nog een sterkere rol weggelegd in de borging van de inhoudelijke kwaliteit. Het gaat er vanuit dat de opleiding hier het komende studiejaar invulling aan geeft.

---

¹⁵ Hoewel dat niet meer van toepassing is, werd het, het auditpanel bij het afstuderen in duo's niet altijd duidelijk hoe het oordeel van het individu tot stand kwam. De keuze om in duo's af te studeren is destijds gemaakt om 'grotere' onderzoeken te kunnen uitvoeren. Middels het reflectieverslag en het Integraal beoordelingsmoment werd de individuele component aangetoond.

4.7. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Gerealiseerd niveau

Oordeel auditpanel

Vóór aanvang van het locatiebezoek in maart 2015 ontving het auditpanel een lijst met afstudeerdossiers van de opleiding S&B van de afgelopen twee jaar. Daaruit heeft het auditpanel van vijftien afgestudeerden het afstudeerdossier met een variatie in het eindcijfer van het eindwerk *Afstudeeronderzoek* gekozen. Bij drie afgestudeerden bekeek het auditpanel het volledige afstudeerdossier met daarin zowel het *Afstudeeronderzoek* als het *Portfolio*. Bij de andere afgestudeerden richtte het auditpanel zich alleen op het eindwerk *Afstudeeronderzoek* (zie Bijlage V - Lijst geraadpleegde documenten). In onderstaande tabel volgen de bevindingen van het auditpanel.

Beoordelingsmoment	Bevindingen auditpanel
Voorafgaand aan de audit	<p>De eindwerken <i>Portfolio</i> die het auditpanel bekeek, gaven het auditpanel inzicht in de wijze waarop studenten gedurende de opleiding werken aan hun competentieontwikkeling. De studenten laten zien dat zij beschikken over een zelfkritisch vermogen. Zo zijn zij in de eindwerken <i>Portfolio</i> bijvoorbeeld openhartig over de competenties, waarin zij zich nog kunnen verbeteren. Het auditpanel vindt dit een sterk punt. Tegelijkertijd zag het auditpanel bij een enkele student enige inconsistentie in de verantwoording. De student gaf eerst aan te beschikken over een competentie, terwijl later bleek dat de student nog aan de competentie moest werken. Het werd het auditpanel daardoor niet duidelijk of de student nu wel of niet over de competentie beschikte en welke actie er vanuit de begeleidende docenten/examencommissie was genomen. Hierin ligt volgens het auditpanel een klein verbeterpunt.</p>
	<p>Bij het merendeel van de eindwerken <i>Afstudeeronderzoek</i> die het bekeek, kwam het auditpanel tot een voldoende oordeel. Deze eindwerken weerspiegelden een adequaat niveau van onderzoek. Dit kon ook niet anders, gezien de degelijke onderzoekslijn die de opleiding aanbiedt (Standaard 2). De wijze waarop de studenten het onderzoek aanpakken, getuigt ervan dat studenten in staat zijn zelfstandig en naar eigen inzicht onderzoek uit te voeren. Daarnaast lijkt de ene student het literatuuronderzoek meer gestructureerd aan te pakken dan de andere student. Bovendien is niet altijd duidelijk, welk gewicht de opleiding aan (de kwaliteit van) de vakliteratuur toekent. Dit uit zich dan ook in een verschil in de beoordeling, zo constateert het auditpanel. Het auditpanel trof in de selectie twee voorbeelden van goede eindwerken <i>Afstudeeronderzoek</i> aan. De studenten voerden een gedegen onderzoek uit en lieten een mooie reflectie zien op het uitgevoerde onderzoek. Graag zou het auditpanel zien dat dit kritische (reflectie)vermogen bij meer studenten tot uitdrukking zou komen in het eindwerk <i>Afstudeeronderzoek</i>.</p> <p>Van de vier eindwerken die het auditpanel onder de maat vond, waren drie eindwerken afkomstig van studenten uit het cohort 2009-2010 of eerder en één eindwerk was afkomstig van een student uit het cohort 2010-2011. Doordat de vraagstelling van deze onderzoeken erg breed was, waren de studenten niet in staat om structuur aan te brengen in hun onderzoek en de juiste onderzoeksmethoden te kiezen. De studenten leken bovendien geen helder beeld te hebben van het vakgebied. Dit, terwijl uit het auditgesprek met de studenten bleek, dat zij wel degelijk voor ogen hebben, welke plaats zij innemen op de arbeidsmarkt. Het begeleiden van studenten bij het formuleren van een afgebakende vraagstelling evenals de aandacht voor een correcte vakinhoud in het eindwerk <i>Afstudeeronderzoek</i>, vindt het auditpanel verbeterpunten voor de opleiding. Tot slot zag het auditpanel net als bij de toetsen (zie Standaard 10) bij een aantal studenten verbetermogelijkheden ten aanzien van de taalvaardigheid. De opleiding zou een correcte spelling & grammatica wellicht als voorwaarde aan het eindwerk <i>Afstudeeronderzoek</i> kunnen stellen om op te mogen gaan voor de afstudeerzitting/de eindpresentatie.</p>

Beoordelingsmoment	Bevindingen auditpanel
	<i>NB. In H6 volgen enkele aanbevelingen van het auditpanel ten aanzien van het gerealiseerde eindniveau.</i>

Tabel 12 – Oordeel auditpanel gerealiseerd niveau initiële steekproef (Bron: samenvatting van de bevindingen van het auditpanel uit de steekproef en uit de auditgesprekken)

De opleiding heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de verbetering van het afstudeertraject (bv. het instellen van een afstudeercommissie, introductie van een go/no-go-moment op het onderzoeksplan, het organiseren van intervisiebijeenkomsten en de introductie van de klaarstoomweek in het studiejaar 2014-2015). De resultaten van de maatregelen leken reeds zichtbaar in de stijgende lijn in de kwaliteit van de eindwerken *Afstudeeronderzoek* van het cohort 2010-2011 ten opzichte van de eerdere cohorten. Het auditpanel vermoedde dat de resultaten van deze maatregelen nog beter zichtbaar zouden zijn in de eindwerken *Afstudeeronderzoek* van het cohort 2011-2012 dat in juni/juli 2015 afstudeerde. Dit heeft het auditpanel doen besluiten om zijn steekproef na het locatiebezoek uit te breiden.

Na het locatiebezoek heeft het auditpanel van tien afgestudeerden van het cohort 2011-2012 het eindwerk *Afstudeeronderzoek* met een evenwichtige spreiding in cijfers en van begeleiders geselecteerd en vervolgens beoordeeld. De resultaten van de aanvullende steekproef zijn in een aparte bijeenkomst in september 2015 met de opleiding S&B besproken. In onderstaande tabel volgen de bevindingen van het auditpanel. De urgentie van het aanvullende onderzoek, heeft binnen de opleiding gezorgd voor een nog verdere aanscherping van de afstudeerfase.

Beoordelingsmoment	Bevindingen auditpanel
Aanvullende steekproef	Bij alle eindwerken <i>Afstudeeronderzoek</i> die het bekeek, kwam het auditpanel tot een voldoende oordeel. De spreiding die het auditpanel qua cijfers aantrof in de steekproef van examinatoren weerspiegelden zijn bevindingen. Het separaat van elkaar beoordelen van het eindwerk (vier-ogenprincipe) en het met enige regelmaat inzetten van een derde examinerator in het geval het oordeel van de eerste en van de tweede examinerator teveel uit elkaar liggen, dragen bij aan een intersubjectief oordeel. De begeleiders die het auditpanel sprak gaven aan, dat zij soms zoekende zijn naar een juiste maatvoering tussen de begeleiding en de zelfstandigheid van een student vanuit de overtuiging dat een intensieve begeleiding niet passend is in de laatste fase van de studie. Het inzichtelijk maken van het aantal begeleidingsuren zou voor de opleiding een aanleiding kunnen zijn om hier het gesprek met elkaar over te voeren. Tijdens het tweede bezoek stelde het auditpanel in gesprek met de leden van de examencommissie vast dat de opleiding in de periode van het aanvullende onderzoek extra verbeteracties heeft ingezet. Naast kalibratiesessies over de eindwerken heeft de opleiding ook gekalibreerd over de voortgangsrapportages. Bovendien is zij voornemens het komende studiejaar die sessies ook te organiseren voor het onderzoeksplan. Met name dat laatste kan naar inschatting van het auditpanel bijdragen aan een beter afgebakende onderzoeksopdracht (zie eerdere bevindingen eindwerken) en de aansluiting bij het profiel (zie Standaard 1). Door een afstudeeropdracht te kiezen binnen de nieuwe uitstroomprofielen kan een deel van de studenten waarschijnlijk meer diepgang aanbrengen in het eindwerk. Daarnaast zal de examencommissie regelmatig overleg voeren met de afstudeercommissie en er zullen naast onderzoeks- ook inhoudsdeskundigen zitting nemen in de afstudeercommissie. Het auditpanel vindt dit goede ontwikkelingen.

Tabel 13 – Oordeel auditpanel gerealiseerd niveau na aanvullende steekproef (Bron: samenvatting van de bevindingen van het auditpanel uit de steekproef en uit de auditgesprekken)

Oordeel opleiding

Met onderstaande voorbeelden toont de opleiding S&B aan dat zij duidelijk voor ogen heeft hoe zij de afstudeerfase verder wil en kan verbeteren:

- De opleiding heeft als ambitie om het portfolio nog prominenter neer te zetten en de eisen daaraan aan te scherpen. Naast het reflecteren op het eigen handelen zal meer aandacht uitgaan naar de betekenis van dit handelen voor de beroepscontext. Daarmee wil de opleiding het eindniveau als startend beroepsbeoefenaar nog beter tot uitdrukking laten komen. Er is in dat geval ook meer ruimte om verscheidenheid aan beroepsproducten te laten zien.

- Er is in 2013 een reviewstudie uitgevoerd naar de kwaliteit van de onderzoeksproducten. De opleiding is tevreden met de vormgeving van het nieuwe traject (zie Standaard 10) en het behaalde eindniveau. Het begeleiden van de studenten en het beoordelen van de afstudeerproducten is volgens de opleiding op onderdelen nog voor verbetering vatbaar (bv. ervaringsuitwisseling met collega-opleidingen en het beoordelingsproces nog strakker vormgeven).

Kijkend naar het eindwerk *Afstudeeronderzoek* neemt het auditpanel, zoals in bovenstaande tabel is beschreven, vergelijkbare verbetermogelijkheden waar. Het afbakenen van de onderzoeksvraag sluit aan bij een betere begeleiding door de docenten en het herijken van de cesuur (zie Standaard 10) past binnen het beter beoordelen van de eindwerken door de examinatoren.

Functioneren in de praktijk

Sinds 2012 inventariseert de opleiding S&B jaarlijks 'wat de huidige functies zijn van de afgestudeerden' om het beeld actueel te houden. De afgestudeerde komt deels terecht in al lang bestaande beroepen/ functies (bv. binnen sportscholen, bij gemeenten en GGD), maar ook in bestaande functies met nieuwe accenten en nieuwe functies (bv. binnen revalidatiezorg, ouderenzorg en jeugdzorg). De bestaande functies zijn nog niet uitgekristalliseerd en er zullen nieuwe functies ten behoeve van het maatschappelijke thema 'gezondheid-leefstijl-bewegen' ontstaan.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Studenten tonen in hun *Portfolio* aan te beschikken over een kritisch vermogen. De eindwerken *Afstudeeronderzoek* die het auditpanel bekeek, weerspiegelden het niveau van onderzoek dat van een hbo-bachelorstudent verwacht mag worden. Zowel het werkveld als de alumni uitten zich positief over het niveau van afstuderen en over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk.

Wel vindt het auditpanel dat er nog aandacht uit dient te gaan naar de afbakening van de onderzoeksvraag en een meer bij het vakgebied passende en juiste vakinhoud in de eindwerken. Het auditpanel trof in zijn initiële steekproef enkele eindwerken die het ten aanzien van deze punten van mindere kwaliteit vond. Het volgens een vaste systematiek uitvoeren van literatuuronderzoek en het verbeteren van de taalvaardigheid van studenten, vindt het auditpanel ook verbeterpunten. Doordat de opleiding voor deze aspecten reeds aandacht heeft, vindt het auditpanel deze derhalve minder van invloed op zijn oordeel.

De opleiding heeft de afgelopen jaren aantoonbaar geïnvesteerd in een inhoudelijke en procedurele verbetering van het afstudeertraject. In de eindwerken die het auditpanel aanvullend beoordeelde, nam het de beoogde verbeteringen van de opleiding duidelijk waar. Het vond alle eindwerken van de aanvullende steekproef van hbo-bachelorniveau. Het auditpanel komt op basis van de resultaten van het initiële en versterkt door de bevindingen van het aanvullende onderzoek tot het oordeel 'voldoende'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel trof een opleiding Sport en Bewegen bij Hogeschool Inholland aan die op weg is een dynamische onderwijsleeromgeving vorm te geven. In co-creatie met onder meer docenten en studenten wil de opleiding als partner samen met het werkveld een bijdrage leveren aan het nog in ontwikkeling zijnde vakgebied. Hiervoor dient de opleiding niettemin nog een aantal stappen te zetten.

Het meest onder de indruk was het auditpanel over de hechtheid en de bevologenheid van het (jonge) docententeam. Ook de kwaliteitszorgsystematiek is binnen de opleiding op orde. Daarnaast heeft de opleiding aangetoond dat zij de eindkwalificaties onderhoudt, een gedegen programma aanbiedt en het niveau van onderzoek en de kritische houding van studenten in de eindwerken van hbo-bachelorniveau zijn. De positieve bevindingen van de aanvullende steekproef van de eindwerken bevestigden het vermoeden van het auditpanel dat - door de maatregelen die de opleiding heeft getroffen in het afstudeertraject - verbeteringen zijn doorgevoerd. De opleiding S&B als geheel maakte op het auditpanel een ruim voldoende indruk en realiseert naar het oordeel van het auditpanel zonder meer de basiskwaliteit.

Verbeterpunten die het auditpanel beschouwt als een volgende stap in de ontwikkeling van de opleiding, zijn een eenduidige uitleg/interpretatie van het profiel door de diverse bij de opleiding betrokkenen gremia, naast een brede basis meer diepgang aanbrenge in het programma, een sterkere sturing op de afbakening van de onderzoeksvraag in het eindwerk dat vervolgens resulteert in meer diepgang in de vakinhoud en meer betrokkenheid van de examencommissie bij de inhoudelijke borging van het toetsen en beoordelen. Het aanvullende onderzoek heeft er (ook ten aanzien van de genoemde verbeterpunten) toe geleid dat het management van de opleiding een aantal keuzes bewust versneld heeft gemaakt en tevens beter heeft geëxpliciteerd. Het auditpanel heeft waardering voor het intensieve en het inhoudelijke proces dat in gang is gezet. Het is nu zaak dat de opleiding haar voornemens in de praktijk brengt.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel met het oordeel 'goed' voor de Standaarden 2 'Oriëntatie', 6 'Personeel', 8 'Studiebegeleiding' en 9 'Kwaliteitszorg' en met het oordeel 'voldoende' voor de overige Standaarden, voor de opleiding als geheel tot het oordeel 'voldoende'. Het adviseert de NVAO dan ook de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

Het profiel en de uitwerking daarvan in het programma

Het auditpanel ziet verbetermogelijkheden in een eenduidige uitleg/interpretatie van het profiel door de diverse bij de opleiding betrokkenen gremia. Het auditpanel heeft in de gesprekken voldoende elementen gehoord die de opleiding kan gebruiken om de kern van de opleiding nog scherper te definiëren. In het verlengde daarvan kan de opleiding het aangescherpte profiel vervolgens als kompas gebruiken bij het aanbrengen van een balans in het programma tussen de 'zachte' en de 'harde' kant van het vakgebied sport en bewegen. Ook het beschrijven van de rol van het lectoraat ten aanzien van het profiel is wenselijk.

Daarnaast kan de opleiding S&B een betere maatvoering kiezen ten aanzien van het T-shaped model. Naast een brede basis die studenten moeten ontwikkelen, kan de opleiding in het programma meer diepgang creëren. Een oplossing ligt mogelijk in het voorstructureren van het programma vanaf het derde studiejaar. Studenten zouden kunnen kiezen uit twee richtingen 'management' en 'leefstijl en gezondheid' waarbinnen zij stagelopen, een minor volgen en afstuderen. In beide richtingen moet het profiel van de opleiding een plaats krijgen. Wellicht is dit ook van invloed op het leggen van een andere focus in het behalen van (het niveau van) de beoogde eindkwalificaties.

Het in het verlengde van het profiel aanbrengen van meer focus binnen de onderzoeklijnen en het op grotere schaal uitvoeren van structureel onderzoek door het lectoraat in samenwerking met docenten en studenten, zoals de opleiding S&B dat ook beoogt, kan op termijn de kennisontwikkeling binnen en de kennispositie van de opleiding naar buiten toe versterken. De opleiding kan de resultaten van dat onderzoek ook benutten voor het eigen onderwijs.

Gerealiseerd eindniveau

In de beoordeling(scriteria) van het eindwerk *Afstudeeronderzoek* is veel aandacht voor onderzoek, terwijl de inhoud van het eindwerk minstens zo belangrijk is. Een sterkere sturing op de afbakening van de onderzoeksvraag in het eindwerk zou kunnen resulteren in meer diepgang. Tijdens het go/no-go-moment dat de opleiding heeft geïntroduceerd ten aanzien van het onderzoeksplan zou de opleiding hier kritischer naar mogen kijken. Mogelijk kan de opleiding de vakinhoud ook een nadrukkelijker/explicietere rol geven in de beoordeling naast het proces.

Het auditpanel kan zich daarnaast voorstellen dat de opleiding de examinatoren op basis van hun 'timmermansoog' tot een oordeel/cijfer laat komen om vervolgens de vergelijking te maken met het oordeel/cijfers dat gegeven zou worden op basis van het beoordelingsformulier. Juist bij de eindwerken die zich op de grens van voldoende en onvoldoende bevinden. Daarbij kan de aandacht ook uitgaan naar de mate waarin de feedback van een examinerator overeenkomt met het gegeven aantal punten bij een criterium op het beoordelingsformulier. Ook het doel van de feedback op het formulier dient voor een externe lezer transparant te zijn. Dit kan bijvoorbeeld tijdens een door de opleiding georganiseerde intervisiebijeenkomst. Het is aan te raden dat de leden van de examencommissie naast het inrichten van de afstudeerprocedure ook meer kunnen reflecteren op de inhoudelijke kwaliteit van het eindwerk.

Het auditpanel raadt de opleiding aan om studenten literatuuronderzoek te laten uitvoeren volgens een vaste systematiek (bv. het zoeken, beoordelen/selecteren en verwerken). Het door studenten laten categoriseren/wegen van literatuur op basis van het niveau en daaraan eisen stellen is daarnaast wellicht een optie.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hogeschool Inholland hbo-bacheloropleiding Sport en Bewegen voltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde eindkwalificaties	
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	Voldoende
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	Goed
Standaard 3. Inhoud programma	Voldoende
Standaard 4. Vormgeving programma	Voldoende
Standaard 5. Aansluiting programma	Voldoende
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	Goed
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	Voldoende
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	Goed
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	Goed
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	Voldoende
Gerealiseerde eindkwalificaties	
Standaard 11. Eindkwalificaties	Voldoende
Algemeen eindoordeel	Voldoende

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de eindkwalificatie van de opleiding Sport en Bewegen van Hogeschool Inholland.

Competenties		Omschrijving
1	Onderzoeken	Het op methodische wijze onderzoeken van de wensen en mogelijkheden van zowel doelgroepen als het werkveld en het analyseren van de kwaliteit van bestaande sport-, beweeg- en leefstijlprogramma's.
2	Adviseren	Het zowel mondeling als schriftelijk adviseren van organisaties over mogelijkheden en implementatie van sport-, beweeg- en leefstijlprogramma's.
3	Ontwikkelen	Het ontwikkelen van sport-, beweeg- en leefstijlprogramma's op methodisch en didactisch verantwoorde wijze.
4	Uitvoeren	Het uitvoeren van sport-, beweeg- en voorlichtingsactiviteiten op verantwoorde en stimulerende wijze.
5	Begeleiden	Het begeleiden, coachen en adviseren van individuele deelnemers van sport-, beweeg- en leefstijlprogramma's.
6	Organiseren	Het organiseren van projecten gericht op sport-, beweeg- en leefstijlprogramma's in samenwerking met alle betrokken partijen binnen en buiten een organisatie.
7	Managen en ondernemen	Het bedrijfsmatig werken en leidinggeven, multidisciplinair samenwerken en onderhouden van relaties met het werkveld.
8	Professionaliseren	Het onderhouden en bevorderen van eigen deskundigheid op basis van zelfreflectie en professionalisering van het beroep in een (inter)nationale context.
9	Innoveren	Het innoveren van bestaande sport-, beweeg- en leefstijlprogramma's naar aanleiding van gewijzigde maatschappelijke omstandigheden en nieuwe (wetenschappelijke) inzichten.

Tabel 14 – Opleidingsprofiel Sport en Bewegen Inholland

Onderstaande tabel geeft de koppeling tussen de eindkwalificaties van de opleiding Sport en Bewegen van Hogeschool Inholland en de twee beroepsprofielen waarop het opleidingsprofiel gebaseerd is.

Kerntaken		1. Onderzoeken	2. Adviseren	3. Ontwikkelen	4. Uitvoeren	5. Begeleiden	6. Organiseren	7. Managen en ondernemen	8. Professionaliseren	9. Innoveren
Profiel Leefstijl-professional	1. Implementeert de intake- c.q. analysefase en de leefstijlinterventie voor een doelgroep, klant(en) of cliënt(en).				X	X				
	2. Informeert doelgroep, klant(en), cliënt(en) en/of opdrachtgever(s) t.a.v. gezondheids-bevorderende acties d.m.v. bewegings- en/of leefstijlactiviteiten/beleid.		X							
	3. Initieert en creëert leefstijlinterventies gericht op het realiseren van gezondheidswinst.			X						
	4. Vergaart, ontwikkelt en deelt kennis.	X							X	X
	5. Managet de bedrijfsvoering van de beweeg- en leefstijlorganisatie						X	X		
Profiel Sport-manager	1. De sportmanager ontwikkelt en adviseert over strategie en beleid in sport en bewegen		X							
	2. De sportmanager ontwikkelt, coördineert en positioneert sport- en bewegingsprogramma's			X			X			
	3. De sportmanager managet de bedrijfsvoering van een sportorganisatie							X		
	4. De sportmanager creëert kansen en genereert middelen voor sport en bewegen	X							X	X
	5. De sportmanager verricht praktijkgericht onderzoek	X								

Tabel 15 – Opleidingsprofiel Sport en Bewegen Inholland

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Hieronder volgt per leerjaar een schematisch programma-overzicht van de opleiding Sport en Bewegen van Hogeschool Inholland.

(Legendakleuren: zie bij leerjaar 4)

Leerjaar 1

	Periode 1 Oriëntatie op het beroep	EC	SBU	Periode 2 Mensen met beperkingen	EC	SBU	Periode 3 Stimuleren actieve leefstijl	EC	SBU	Periode 4 Preventie bij arbeid	EC	SBU
Integrale lijn	Opleiding en beroep			Sport met beperkingen			Sportmanagement en leefstijl			Organisatie teambuildingdag		
	Opdrachtgever: GGD		70	Opdrachtgever: VWS		70	Opdrachtgever: bedrijf		70	Opdrachtgever: bedrijf		70
	Hoe gezond zijn de leerlingen van de basisschool?	5		Ontwikkel een nieuwe beweegactiviteit voor mensen met een chronische aandoening	5		Ontwikkel een hardloopparrangement voor de medewerkers van een bedrijf	5		Ontwikkel een teambuildingsactiviteit.	5	
	Methodologie		35	Methodologie		35	Methodologie		35	Methodologie		35
	SLB		35	SLB		35	SLB		35	SLB		35
Conceptuele lijn	Leefstijl 1	2	56	Inspanningsfysiologie A	3	84	Inspanningsfysiologie B	2	56	Leefstijl 2	3	84
	Sport, beleid & management 1 Financiën en Clubmanagement	3	84	Chronische aandoeningen	2	56	Sport, beleid & management 2 Eventmanagement	3	84	Health education	2	56
Vaardighedenlijn	Sport en bewegen 1			Sport en bewegen 2			Sport en Bewegen 3			Sport en bewegen 4		
	Bewegingsactiviteiten / didactiek 1	4	56	Bewegingsactiviteiten / didactiek 2	4	56	Bewegingsactiviteiten / didactiek 3	4	56	Bewegingsactiviteiten / didactiek 4	4	56
	Praktijk fitheid 1		28	Praktijk fitheid 2		28	Praktijk fitheid 3		28	Praktijk fitheid 4		28
	Ervaringsuren 1		28	Ervaringsuren 2		28	Ervaringsuren 3		28	Ervaringsuren 4		28
	Communicatie 1 Schriftelijk	1	28	Communicatie 2 Gespreksvaardigheden	1	28	Communicatie 3 Presenteren	1	28	Communicatie 4 Groepsdynamica	1	28

Leerjaar 2

	Periode 5 Jeugd en leefstijl	EC	SBU	Periode 6 Ouderen	EC	SBU	Periode 7 Mensen met een beperking	EC	SBU	Periode 8 Werknemers	EC	SBU
Integrale lijn	Jeugd en leefstijl			Ondernemingsplan ouderen			Bewegemap orthopedische beperkingen			Gezondheidsbeleid op het werk		
	Leefstijlonderzoek op een middelbare school	5	70	Staf een onderneming die beweegactiviteiten voor ouderen aanbiedt	5	70	Stel een evidence based bewegemap samen voor orthopedische beperkingen	5	70	Ontwikkel een gezondheidsbeleid voor een bedrijf.	5	70
	Methodologie		35	Methodologie		35	Methodologie		35	Methodologie		35
	SLB		35	SLB		35	SLB		35	SLB		35
Conceptuele lijn	Gezonde jeugd	3	84	Gerontologie kennis	2	56	Orthopedische beperkingen kennis	2	56	Gezond werken	3	84
				Gerontologie casus	1	28	Orthopedische beperkingen casus	1	28			
	Anatomie A	2	56	Sport, beleid & management 3 Sportmarketing en ondernemen	2	56	Anatomie B	2	56	Sport, beleid & management 4 Sportbeleid en Financiën	2	56
Vaardighedenlijn	Jeugd sporten			Sport en bewegen voor ouderen			Personal training			Bewegen rondom de werkvloer		
	Bewegingsactiviteiten / didactiek 5	3	28	Bewegingsactiviteiten / didactiek 6	3	28	Personal training	3	28	Bewegen voor werknemers	3	84
	Praktijk fitheid 5		28	Praktijk fitheid 6		28	Medische fitness		28			
	Ervaringsuren 5		28	Ervaringsuren 6		28	Ervaringsuren 7		28	Ervaringsuren 8		28
	Communicatie 5 Cross-culturele gespreksvoering	2	56	Communicatie 6 Effectieve tweegesprekken	2	56	Communicatie 7 Schriftelijk	2	56	Communicatie 8 Multiculturele samenleving	2	56

Leerjaar 3

Periode 9			Periode 10			Periode 11 Bewegen en Leefstijl 1			Periode 12 Bewegen en leefstijl 2		
EC	SBU		EC	SBU		EC	SBU		EC	SBU	
Stage 1			Stage 2			Project: Bewegen en Leefstijl 1			Project: Bewegen en Leefstijl 2		
Stagewerkplan			Verdiepingsopdracht			Leefstijl individuele begeleiding			Leefstijl individuele begeleiding		
Inwerkverslag			Eindbeoordeling			Leefstijl groepsinterventie			Leefstijl groepsinterventie		
Tussentijdse beoordeling						Projectondersteuning 1			Projectondersteuning 2		
15	140		5	140		5	105		5	105	
							35			35	
							0			0	
						Theorie Bewegen en Leefstijl 1			Theorie Bewegen en Leefstijl 2		
						Gedragverandering en interventies			Gezondheidspsychologie		
						Voeding door de jaren			Voeding en chronische ziekte		
						5	70		5	70	
							70			70	
						Praktijk Bewegen en Leefstijl 1			Praktijk Bewegen en Leefstijl 2		
						Leefstijl meten & programma 1			Leefstijl meten & programma 2		
						Leefstijlbegeleiding 1			Leefstijlbegeleiding 2		
						5	105		5	105	
							35			35	

Leerjaar 4

Periode 13 Keuzeprogramma			Periode 14 Keuzeprogramma			Periode 15 Afstuderen			Periode 16 Afstuderen		
EC	SBU		EC	SBU		EC	SBU		EC	SBU	
Strategisch sportbeleid 1			Strategisch sportbeleid 1			Onderzoeksplan			Onderzoeksverslag en product		
Project clubmanagement			Project wijkactiviteit			Voortgangsrapportage			Presentatie		
Nationaal sportbeleid			Sport en Recht						Eindgesprek (Integraal beoordelingsmoment)		
Managementvaardigheden			Organisatie congres								
15	420		15	420		15	140		15	15	
							280			15	
							0			15	
Aangepast sporten			Move your work								
Blessures en preventie			ARBO-beleid								
De mens met beperkingen			Gezond werken								
Sporten en bewegen op maat			Sporten en bewegen op maat								
15	420		15	420							

Lezende kooreline vakgroep aan onderwijsenheden	
Aangepast sporten	Chronische aandoeningen/ gerontologie/ medische fitness/ anatomie/ orthopedische beperkingen/ aangepast sporten
Gedragverandering	Health education/ communicatie/ gedragsverandering/ gezondheidspsychologie
Toegepaste menselijke fysiotherapie	Mensbiologie/ praktijk fitness/ praktijk fitness/ personal training/ leefstijl programma/ leefstijl meten/ leefstijl individuele begeleiding
Werktime, arbeid en gezondheid	leefstijl/ gezond werken/ voeding
Praktijk, bewegen en lesgeven	Bewoegactiviteiten/ didactiek/ ervaring suren/ ontwikkeling kind/ innovatief bewegen met doelgroepen/ stage
Sportbeleid en -management	Sport, gezondheid en management/ ondernemen/ strategisch sportbeleid
Onderzoek	Onderzoeksmethodologie/ schriftelijke communicatie/ afstuderen

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Sport en Bewegen – Hogeschool Inholland – 10 maart 2015

Naam	Rol
Drs. W.G. (Willem) van Raaijen	Voorzitter
Drs. M.W.A. (Tinus) Jongert	Lid
Drs. F. (Frans) van de Ven	Lid
Mevr. I. (Ilse) Boersma	Studentlid
Mevr. I.M. (Inge) Gies Broesterhuizen	Secretaris

Varianten: Voltijd
 Locatie: Haarlem, Bijdorplan 15 (kamer: I0.23)
 Datum audit: dinsdag 10 maart 2015

Tijd	Gesprekspartners	Onderwerpen
08.15 – 08.30	Inloop & ontvangst auditteam	
08.30 – 09.30	Vooroverleg	<ul style="list-style-type: none"> - Vooroverleg - Bestudering documenten ter inzage
09.30 – 10.30	<p>Domeinmanagement</p> <p>en</p> <p>Opleidingsmanagement</p> <p>Drs. Heleen Jumelet: directeur Vera van Waardenburg: clustermanager Drs. Ceciel Zandee: teamleider</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Strategisch beleid, visie, missie (MVS) - Ontwikkelingen in het werkveld / relatie beroepenveld - Marktpositie / positionering & profilering - Internationale focus - Visie op toegepast onderzoek / lectoraat & kenniskring - Kwaliteitszorg - Personeelsbeleid / Scholing - Resultaten / Onderwijsrendement - Kwaliteitsdocumenten
10.30 – 10.45	Pauze	<ul style="list-style-type: none"> - Intern overleg - Bestudering documenten ter inzage
10.45 – 12.00	<p>Coördinatoren, Docenten en Lector</p> <p>Dr. Marije Baart- de la Faille: lector Kracht van Sport, docent, afstudeerbegeleider</p> <p>Drs. Kiem Thé: Vakgroep Voeding, Arbeid en Gezondheid, stagecoördinator, afstudeerbegeleider</p> <p>Drs. Afke Kerkstra: voorzitter curriculumcommissie, onderwijskundige, lid kenniskring, docent</p> <p>Drs Enieke Nijhuis: Vakgroep Gedragsverandering en Voeding, Arbeid en Gezondheid, Coördinator Beweeg en Leefstijl, lid toetscommissie</p> <p>Drs Garrick Jansen: Vakgroep Toegepaste inspanningsfysiologie en Aangepast sporten, coördinator propedeuse</p> <p>Kristiaan Zwemmer MSc.: : Vakgroep Toegepaste inspanningsfysiologie</p>	<p>Inhoudelijk opleidingskader en curriculum</p> <ul style="list-style-type: none"> - Curriculumontwikkeling, -evaluatie en -bijstelling in het algemeen - Kenmerken, inhoud en ontwikkelingen van het programma (karakteristieken) - Samenhang programma (ook aansluiting instroom – propedeuse) - Ontwikkelingen beroepsdomein - Relatie met / input van beroepenveld - Praktijkcomponenten - Internationalisering/Internationale focus - Toegepast onderzoek - Programma studieloopbaanbegeleiding / Studeerbaarheid, studielast - Toetsbeleid/ Toetsen en beoordelen - Professionele ruimte / scholing - Werkdruk - Interactie onderzoek en onderwijs - Invloed op / betrokkenheid bij het programma - Betrokkenheid docenten en het werkveld - Resultaten
12.00 - 12.45	Lunch	<ul style="list-style-type: none"> - Intern overleg - Bestudering documenten ter inzage

Tijd	Gesprekspartners	Onderwerpen
12.45 – 13.45	Open spreekuur¹⁶ Materiaalinzage Rondleiding en Specifieke lessituaties Bijv. medische fitness (in sporthal), anatomieles	<ul style="list-style-type: none"> - Bestudering documenten ter inzage - Verificatie algemene en opleidingsspecifieke voorzieningen (denk aan: mediatheek, ICT-voorzieningen, studentvolgsysteem) - Bezoek specifieke lessituaties/bijwonen van lessen o.i.d.
13.45- 14.30	Leden examencommissie Drs. Rieneke Peijnenburg: voorzitter examencommissie (extern lid) Drs. Roelof van der Valk: voorzitter toetscommissie, lid examencommissie, vakgroepleider, docent Drs. Enieke Nijhuis: lid toetscommissie, docent, Coördinator Beweeg en Leefstijl	<ul style="list-style-type: none"> - Taken en rollen van de examencommissie - Bevoegdheden, ook met het oog op de Wet Versterking Besturing - Relatie tot het management - Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen (Relatie tot de) toetscommissie - Kwaliteitsborging afstudeerders
14.30 – 14.45	Pauze	<ul style="list-style-type: none"> - Intern overleg - Bestudering documenten ter inzage
14.45 – 15.30	Studenten (inclusief leden Opleidingscommissie) Jaar 4 Jacqueline Schröer (Mbo) Opleidingscommissie Jaar 4 Jesse Weel (Havo) Jaar 3 Esmee van der Meijden (Mbo) Jaar 3 Neville Klaassens (Havo) Opleidingscommissie Jaar 2 Jeffrey Schilder (Vwo) Jaar 2 Samuel van Gelder (Mbo) Jaar 1 Sander Treffers (Vwo) Jaar 1 Duncan van Nunen (Mbo)	Studenten: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwaliteit docenten ▪ Informatievoorziening - Aansluiting vooropleiding / toelating - Toetsen en beoordelen - Studiebegeleiding (incl. buitenschoolse component / stages) - Studeerbaarheid / studielast - Materiële voorzieningen - Afstuderen Opleidingscommissie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Interactie met het management ▪ Rol bij de interne kwaliteitszorg ▪ Mate van betrokkenheid in het besluitvormingsproces
15.30 – 15.45	Bepalen pending issues	<ul style="list-style-type: none"> - Intern overleg
15.45 - 16.30	Alumni / vertegenwoordigers van het werkveld <i>Prof. dr. Thomas Janssen</i> ; Reade, Hoogleraar Bewegingswetenschappen, Onderzoeker (Raad van Advies) <i>Conny Laan</i> ; Afdelingshoofd Jeugd, Onderwijs en Sport, Gemeente Haarlem (Raad van Advies) <i>Martin van Duijn</i> ; Fysiotherapie praktijk fysio expert & fysio Verton (Stage- en/of afstudeerbegeleider) <i>Tim Vreeburg</i> ; SportSupport Haarlem, Regisseur JOGG, senior combinatiefunctionaris Heemstede, sportstimulering (Stage- en/of afstudeerbegeleider) <i>Alex Breedt</i> ; Eigenaar Stichting Happy2Move (Alumnus) <i>Berdy Kars</i> ; Bewegingsdeskundige Nederlandse Obesitas Kliniek (Alumnus)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwaliteit van het programma en de afgestudeerden ▪ Betrokken bij de interne kwaliteitszorg

¹⁶ Het open spreekuur is gepland van 12.45 tot 13.15 uur.

Tijd	Gesprekspartners	Onderwerpen
16.30 - 16.45	Wie het betreft	▪ (indien van toepassing) pending issues
16.45 - 17.45	Intern overleg	▪ Bepaling voorlopige beoordeling
17.45	Terugkoppeling	

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Sport en Bewegen – Hogeschool Inholland – 2 september 2015

Naam	Rol
Drs. W.G. (Willem) van Raaijen	Voorzitter
Drs. M.W.A. (Tinus) Jongert	Lid
Drs. F. (Frans) van de Ven	Lid
Mevr. I.M. (Inge) Gies Broesterhuizen	Secretaris

Varianten: Voltijd
 Locatie: Haarlem, Bijdorplan 15 (ruimte: I0.23)
 Datum audit: woensdag 2 september

Tijd	Gesprekspartners	Onderwerpen
08.15 – 08.30	Inloop & ontvangst auditteam	
08.30 – 09.15	Vooroverleg	Delen van de bevindingen van de beoordelende eindwerken
09.15 – 9.45	Domeinmanagement en Opleidingsmanagement Drs. Heleen Jumelet: directeur Vera van Waardenburg: clustermanager Drs Garrick Jansen: teamleider	
9.45 – 10.30	Leden van de Examen-/Toetscommissie Drs. Ceciel Zandee: voorzitter examencommissie Drs. Roelof van der Valk: voorzitter toetscommissie, lid examencommissie Drs. Enieke Nijhuis: lid toetscommissie	
10.30 - 10.45	Pauze	
10.45 - 11.30	Begeleiders/beoordelaars opgevraagde werken Drs. Margot Koeneman Drs. Kiem Thé Dr. Marije Baart- de la Faille Drs. Jasmijn Holla Drs. Roelof van der Valk Drs. Daphne Heemskerk	
11.45 – 12.30	Werklunch	Intern overleg

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende (voltijd) opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 19 december 2014. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de (voltijd) variant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 10 of 11 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste 5 standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste 5 standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie: Sport en Bewegen Hogeschool Inholland
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties van de opleiding
- Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen met vermelding van:
  - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten
- Onderwijs- en Examenregeling (OER)
- Overzicht van het ingezette personeel:
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar
- Onderwijsbeleidsplan
- Kwaliteitszorgplan
- Beleidsplan ten aanzien van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en een actueel voorbeeld van relevante managementinformatie
- Documentatie over student- en docenttevredenheid
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van feitelijk gemaakte toetsen (bv. presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's) en beoordelingen
- Handboeken en overig studiemateriaal
- Een representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal

Het auditpanel heeft de volgende eindwerken bekeken voorafgaand aan de audit¹⁷:

Aantal	Studentnummer
1	476068
2	459831
3	474484
4	467665
5	448949
6	480217
7	476337
8	497131
9	497062
10	496075
11	498685
12	499122
13	499602
14	491496
15	500124

¹⁷ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

Het auditpanel heeft de volgende eindwerken bekeken in een aanvullende steekproef¹³:

Aantal	Studentnummer
1	511171
2	509150
3	506596
4	515848
5	494862
6	510779
7	516361
8	509428
9	507903
10	517323

BIJLAGE VI Overzicht auditpanel

Samenstelling, expertise en korte functiebeschrijvingen (cv's) van voorzitter, leden en secretaris¹⁸.

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - studentzaken
Drs. W.G. van Raaijen voorzitter	X	x				
Drs. M.W.A. Jongert deskundige		X	x	X	x	
Drs. F. van de Ven deskundige		x	X	X	x	
I. Boersma studentlid						X
I.M. Gies Broesterhuizen secretaris	X					

Korte functiebeschrijvingen	
Drs. W.G. van Raaijen voorzitter	Dhr. Van Raaijen is partner bij Hobéon en veelvuldig betrokken bij audits, waaronder accreditatieaudits.
Drs. M.W.A. Jongert	Dhr. Jongert is bewegingswetenschapper/inspanningsfysioloog. Naast zijn functie als directeur van het Nederlands Paramedisch Instituut is hij parttime lector Innovatieve Bewegestimulering & Sport aan de Haagse Hogeschool.
Drs. F. van de Ven deskundige	Dhr. Van de Ven is Hoofd Sportbeleid bij de gemeente Den Haag.
I. Boersma	Mevrouw Boersma is student bij de hbo-bacheloropleiding Sport, Gezondheid & Management van Hanzehogeschool Groningen. Zij is geselecteerd voor Hanze Honours College.

I.M. Gies Broesterhuizen is NVAO-gecertificeerd secretaris d.d. november 2010

Op 2 februari 2015 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo-bacheloropleiding Sport en Bewegen van Hogeschool Inholland, onder het nummer 003640.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van de NVAO. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling -anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het Evaluatiebureau-, die een volstrekt onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

¹⁸ De grootte van het kruisje in de tabel geeft enigszins de mate van deskundigheid aan (groot is meer, klein is minder).

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl